ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1995

Vyhlásené: 21.03.1995 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

50

PREDSEDA NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

vyhlasuje úplné znenie zákona zo 16. júna 1988 č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonom z 19. apríla 1990 č. 110/1990 Zb., zákonom zo 4. mája 1990 č. 180/1990 Zb., zákonom zo 4. decembra 1990 č. 1/1991 Zb., zákonom z 29. januára 1991 č. 46/1991 Zb., zákonom z 30. mája 1991 č. 246/1991 Zb., zákonom z 15. júla 1991 č. 306/1991 Zb., zákonom z 21. decembra 1991 č. 578/1991 Zb., zákonom z 3. marca 1992 č. 116/1992 Zb., zákonom z 28. apríla 1992 č. 235/1992 Zb., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky zo 17. decembra 1992 č. 7/1993 Z. z., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 21. decembra 1992 č. 14/1993 Z. z., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 18. februára 1993 č. 59/1993 Z. z., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 24. marca 1993 č. 97/1993 Z. z., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 30. septembra 1993 č. 240/1993 Z. z., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 18. novembra 1993 č. 285/1993 Z. z., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 26. januára 1994 č. 38/1994 Z. z., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 26. januára 1994 č. 39/1994 Z. z., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 18. februára 1994 č. 71/1994 Z. z., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 1. júla 1994 č. 193/1994 Z. z., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky zo 6. júla 1994 č. 194/1994 Z. z., zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 1. júla 1994 č. 195/1994 Z. z. a zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 13. decembra 1994 č. 365/1994 Z. z.

ZÁKON O SOCIÁLNOM ZABEZPEČENÍ

Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
ÚVODNÉ USTANOVENIA

§ 1
Základné zásady

(1) Právo na sociálne zabezpečenie podľa tohto zákona sa zaručuje všetkým občanom. Dávky sociálneho zabezpečenia poskytuje štát. Dávky sociálneho zabezpečenia nepodliehajú dani.

(2) Právo na dávky sociálneho zabezpečenia nezaniká uplynutím času.

(3) Výška dávok dôchodkového zabezpečenia závisí predovšetkým od pracovných zásluh, a to od dĺžky doby zamestnania a od výšky dosahovaných zárobkov. Zároveň sa uplatňujú aj sociálne

hľadiská, najmä v zabezpečení pozostalých pri strate živiteľa, v zabezpečení invalidných občanov a pri zvyšovaní výmer dôchodkov, ktoré sú jediným zdrojom príjmu dôchodcov a ich rodín.

(4) Dávky sociálneho zabezpečenia sa zvyšujú v závislosti od rastu príjmov z pracovnej činnosti a v súlade s rastom životnej úrovne pracujúcich.

(5) Organizácie a občania platia na nemocenské poistenie (zabezpečenie) a dôchodkové zabezpečenie poistné, a to v rozsahu a za podmienok ustanovených osobitným zákonom.[1])

(6) Samostatne zárobkovo činné osoby sú zúčastnené na nemocenskom a dôchodkovom zabezpečení na základe platenia poistného.

§ 2
Rozsah sociálneho zabezpečenia

(1) Sociálne zabezpečenie podľa tohto zákona zahŕňa

a) dôchodkové zabezpečenie,

b) sociálnu starostlivosť,

c) nemocenské zabezpečenie samostatne zárobkovo činných osôb,

d) zabezpečenie občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách alebo civilnú službu a členov ich rodín štátnymi dávkami.

(2) Zabezpečenie liečebno-preventívnou starostlivosťou, nemocenské zabezpečenie, zabezpečenie rodiny, matiek a detí ďalšími dávkami a zabezpečenie niektorých skupín pracujúcich osobitnými sociálnymi dávkami upravujú osobitné predpisy.[1])

§ 3
Účastníci právnych vzťahov sociálneho zabezpečenia

Účastníkmi právnych vzťahov vznikajúcich podľa tohto zákona a podľa ďalších predpisov sociálneho zabezpečenia sú občania, organizácie a orgány sociálneho zabezpečenia.

§ 4
Občania

(1) Spôsobilosť občana mať v právnych vzťahoch sociálneho zabezpečenia práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou, prípadne vyhlásením za mŕtveho.

(2) Spôsobilosť občana vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať v právnych vzťahoch sociálneho zabezpečenia práva a brať na seba povinnosti vzniká dovŕšením pätnásteho roku veku. Občan mladší ako pätnásť rokov musí byť zastúpený zákonným zástupcom; kto je zákonným zástupcom občana mladšieho ako pätnásť rokov ustanovuje zákon o rodine.

(3) O obmedzení a zbavení spôsobilosti na právne úkony, o zákonnom zástupcovi občana, ktorého spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená alebo ktorý bol tejto spôsobilosti zbavený, a o vyhlásení občana za mŕtveho platia ustanovenia Občianskeho zákonníka.

§ 4a
Samostatne zárobkovo činné osoby a spolupracujúce osoby samostatne zárobkovo činných osôb

(1) Za samostatne zárobkovo činné osoby sa na účely sociálneho zabezpečenia považujú

a) osoby, ktoré vykonávajú poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách,[1b])

b) osoby, ktoré majú oprávnenie prevádzkovať živnosť,[1c])

c) osoby, ktoré majú oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitných predpisov,[1d])

d) osoby, ktoré vykonávajú umeleckú alebo inú tvorivú činnosť na základe zákona o literárnych, vedeckých a umeleckých dielach (autorský zákon)[1e]) mimo pracovnoprávnych a obdobných vzťahov, ak túto činnosť podľa svojho vyhlásenia vykonávajú sústavne a ak súčasne nevykonávajú iné činnosti uvedené v tomto odseku,

e) spoločníci verejných obchodných spoločností a komplementári komanditných spoločností,[1f])

f) športovci, ktorí športovú činnosť podľa svojho vyhlásenia vykonávajú zárobkovo ako svoje povolanie, ale nie v pracovnoprávnom alebo obdobnom vzťahu,

g) osoby, ktoré vykonávajú nezávislé povolanie alebo činnosť,[1g]) ak nepatria do okruhu osôb uvedených v tomto odseku.

(2) Za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu sú na nemocenskom a dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činných osôb zúčastnené spolupracujúce osoby samostatne zárobkovo činných osôb (ďalej len „spolupracujúce osoby“), za ktoré sa na tieto účely považujú

a) manželia, deti a súrodenci od skončenia povinnej školskej dochádzky, rodičia, svokor, svokra, zať a nevesta, druh (družka) osôb uvedených v odseku 1 písm. a), ako aj manželka (manžel) tejto spolupracujúcej osoby, ak sa trvale zúčastňujú na ich činnosti a ak nejde o pracovnoprávny vzťah,

b) manželia osôb uvedených v odseku 1 písm. b) až d) a g), ak sa podieľajú na ich zárobkovej činnosti.

§ 5
Organizácie

Organizáciami sa na účely predpisov sociálneho zabezpečenia rozumejú právnické osoby a občania, ktorí zamestnávajú iných občanov.

DRUHÁ ČASŤ
DÔCHODKOVÉ ZABEZPEČENIE

PRVÁ HLAVA
ÚČASŤ NA DÔCHODKOVOM ZABEZPEČENÍ A DRUHY DÁVOK

§ 6
Účasť na dôchodkovom zabezpečení

(1) Na dôchodkovom zabezpečení sú zúčastnení

a) zamestnanci zúčastnení na nemocenskom poistení,[1h])

b) vojaci z povolania, príslušníci ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených zborov a Slovenskej informačnej služby,[1ch])

c) samostatne zárobkovo činné osoby a spolupracujúce osoby,

d) osoby zárobkovo činné v cudzine za podmienok uvedených v § 11.

(2) Na dôchodkovom zabezpečení sú zúčastnení v rozsahu ustanovenom týmto zákonom a vykonávacím predpisom, ak nie sú zúčastnení podľa odseku 1, aj

a) občania, ktorí dosiahli vek 65 rokov alebo sa stali invalidnými,

b) občania vykonávajúci službu v ozbrojených silách, ktorí nie sú vojakmi z povolania, účastníci civilnej obrany, účastníci prípravy na obranu Slovenskej republiky, dobrovoľní požiarnici, darcovia krvi, dobrovoľní pracovníci Slovenského Červeného kríža, účastníci organizovanej telesnej výchovy a ďalší občania podľa osobitného predpisu,[1i]) ktorí sa stali čiastočne invalidnými následkom úrazu alebo chorôb vzniknutých za osobitných okolností uvedených v tomto zákone alebo v osobitnom predpise.[1i])

(3) Na dôchodkovom zabezpečení sú zúčastnení v rozsahu ustanovenom týmto zákonom a vykonávacím predpisom aj pozostalí po pracujúcich a občanoch uvedených v odsekoch 1 a 2 a pozostalí po dôchodcoch.

§ 7
Druhy dávok dôchodkového zabezpečenia

Z dôchodkového zabezpečenia sa poskytujú tieto dávky:

a) dôchodky
   1. starobný,
   2. invalidný,
   3. čiastočný invalidný,
   4. za výsluhu rokov,
   5. vdovský,
   6. vdovecký,
   7. sirotský,
   8. manželky,
   9. sociálny,

b) zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,

c) ďalšie dávky poskytované dôchodcom
   1. kúpeľná starostlivosť,
   2. podpora pri narodení dieťaťa,
   3. pohrebné.

DRUHÁ HLAVA
DÔCHODKY

Prvý diel
Základné pojmy

§ 8
Zamestnanie

(1) Zamestnaním na účely tohto zákona, ak ďalej nie je ustanovené inak, sa rozumejú činnosti, ktoré vykonávajú osoby uvedené v § 6 ods. 1.

(2) Pracovný pomer sa hodnotí ako zamestnanie, ak zakladal nemocenské poistenie; ak pracovný pomer nezakladal nemocenské poistenie v čase svojho trvania, hodnotí sa ako zamestnanie, ak by zakladal nemocenské poistenie podľa predpisov platných v čase vzniku nároku na dôchodok.

(3) Členstvo v jednotnom roľníckom družstve sa hodnotí ako zamestnanie, ak zakladalo zabezpečenie v chorobe podľa predpisov o zabezpečení v chorobe členov jednotných roľníckych družstiev. Členstvo v jednotnom roľníckom družstve pred 1. októbrom 1988 sa hodnotí ako zamestnanie, ak pracovná činnosť v ňom zakladala dôchodkové zabezpečenie podľa predpisov platných pred týmto dňom.

§ 8a
Doba zamestnania v osobitných prípadoch

(1) Ako doba zamestnania sa započítava, ak sa už nezapočítala,

a) doba služby vojaka z povolania v armáde Slovenskej republiky v období od 14. marca 1939 do 8. mája 1945,

b) doba služby tých príslušníkov polície a žandárstva, ktorí boli prijatí do služby v čase od 14. marca 1939 do 8. mája 1945,

c) doba služby vojaka z povolania v domobrane v období od 6. októbra 1944 do 8. mája 1945.

(2) Ako doba zamestnania podľa predchádzajúceho odseku sa nezapočítava doba služby osobám, ktoré

a) sa dopustili vojnových zločinov proti ľudskosti alebo porušovania ženevských konvencií z oblasti medzinárodného vojnového práva,

b) boli stíhané poľným prokurátorom 1. československej armády na Slovensku pre dezerciu, vojenskú zradu a iné závažné trestné činy, ktorých sa dopustili ako príslušníci 1. československej armády,

c) sa dopustili závažných trestných činov v dobe operačného nasadenia,

d) ako príslušníci polície, žandárstva alebo domobrany alebo ako príslušníci formácií, ktoré boli do nej začlenené, sa aktívne zúčastňovali na represiách proti civilnému obyvateľstvu v protipartizánskych jednotkách Edelweiss, Snežienka a Jozef,

e) dobrovoľne vstúpili do sabotážnych, diverzných alebo záškodníckych kurzov organizovaných Sicherheitsdienstom a Abwehrom.

§ 9
Náhradné doby

(1) Ak zamestnanie trvalo aspoň rok, započítavajú sa doň tieto náhradné doby:

a) doba služby v československých ozbrojených silách, ak sa táto doba už nehodnotí ako služba vojaka z povolania,

b) doba inej vojenskej služby,

c) doba odbojovej činnosti včítane väznenia (internácie) z politických, národnostných alebo rasových dôvodov v čase neslobody,[2])

d) doba nezamestnanosti,

e) doba, po ktorú sa rodič staral o dieťa do troch rokov veku alebo o dlhodobo ťažko zdravotne postihnuté maloleté dieťa, ktoré vyžaduje mimoriadnu starostlivosť alebo osobitne náročnú mimoriadnu starostlivosť, ak nebolo umiestnené v zariadení pre takéto deti s celoročným alebo

týždenným pobytom; dieťaťom sa rozumie dieťa vlastné (osvojené) a dieťa prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu,

f) doba, po ktorú mal občan nárok na nemocenské, peňažnú pomoc v materstve a podporu pri ošetrovaní člena rodiny, doba, po ktorú sa mužovi z dôvodu starostlivosti o dieťa poskytoval príspevok alebo peňažná pomoc, a doba ošetrovania (starostlivosti) člena rodiny po uplynutí obdobia, po ktoré občan poberal podporu pri ošetrovaní člena rodiny, ak v tomto čase zamestnanie trvalo,

g) doba odborného školenia,

h) doba poberania invalidného dôchodku alebo dávky, ktorá sa od 1. januára 1957 považuje za invalidný dôchodok,[3])

i) doba prípravy na pracovné uplatnenie za podmienok ustanovených vykonávacím predpisom,

j) doba poberania čiastočného invalidného dôchodku, po ktorú sa vyplácal príspevok pred umiestnením do zamestnania, a to najskôr od 1. januára 1957,

k) doba osobnej starostlivosti o blízku osobu, ktorá bola prevažne alebo úplne bezvládna a nebola umiestnená v ústave sociálnej starostlivosti alebo v obdobnom zdravotníckom zariadení, a to najskôr od 1. januára 1976,

l) doba, po ktorú sa občanovi so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorý nebol požívateľom čiastočného invalidného dôchodku, vyplácal príspevok pred umiestnením do zamestnania, a to najskôr od 1. októbra 1988.

(2) Vykonávací predpis ustanoví, v akom rozsahu a za akých podmienok sa započítavajú náhradné doby uvedené v odseku 1 písm. b) až d) a ktoré deti sa považujú za deti prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov.

Započet doby zamestnania a náhradných dôb v niektorých prípadoch

§ 10

Ak sa kryjú doba zamestnania a náhradná doba, započíta sa iba doba, ktorej započet je pre občana výhodnejší. To isté platí, ak sa navzájom kryjú doby zamestnania alebo náhradné doby.

§ 11

Pre vznik nároku na dôchodok a jeho výšku sa z dôb zamestnania a z náhradných dôb získaných v cudzine, ak medzinárodná zmluva neustanovuje inak, hodnotí

a) štúdium po skončení povinnej školskej dochádzky a doba uvedená v § 9 ods. 1 písm. e), ak ide o občanov Slovenskej republiky,

b) činnosť osôb hodnotená na účely tohto zákona ako zamestnanie, samostatná zárobková činnosť a činnosť spolupracujúcich osôb, ak tieto osoby majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a zaplatili za tieto doby poistné.[1])

Priemerný mesačný zárobok

§ 12

(1) Priemerný mesačný zárobok je mesačný priemer hrubých zárobkov dosiahnutých v piatich zárobkovo najlepších kalendárnych rokoch v rozhodnom období; ak prichádza do úvahy viac rozhodných období, je priemerným mesačným zárobkom mesačný priemer hrubých zárobkov z toho rozhodného obdobia, v ktorom je tento priemer najvyšší.

(2) Hrubými zárobkami sú zárobky podliehajúce dani zo mzdy bez odpočítania tejto dane a po 31. decembri 1992 vymeriavací základ na určenie poistného na zdravotné poistenie, nemocenské

poistenie a dôchodkové poistenie[1]); vykonávací predpis ustanoví, čo je hrubým zárobkom občana, ktorého zárobok nepodlieha dani zo mzdy, ktoré ďalšie príjmy a za akých podmienok sú započítateľné do hrubých zárobkov a v ktorých prípadoch je hrubým zárobkom pevne určená suma, a výšku tejto sumy.

(3) Rozhodným obdobím je obdobie desiatich po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov pred rokom,

a) v ktorom vznikol nárok na dôchodok,

b) do ktorého spadá deň skončenia zamestnania vykonávaného po vzniku nároku na starobný dôchodok alebo deň, od ktorého sa priznáva starobný dôchodok, ak bol občan po vzniku nároku na starobný dôchodok ďalej nepretržite zamestnaný až do tohto dňa a nepoberal starobný dôchodok ani jeho časť alebo invalidný dôchodok,

c) v ktorom občan naposledy skončil zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až l) alebo zamestnanie II. pracovnej kategórie, ak bol zamestnaný v týchto zamestnaniach aspoň 20 rokov, alebo zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. a), ak bol zamestnaný v tomto zamestnaní aspoň päť rokov,

d) v ktorom bol občan uvoľnený v súvislosti s uskutočňovaním racionalizačných a organizačných opatrení uvedených vo vykonávacom predpise, ak občan požiadal, aby sa prihliadlo na toto rozhodné obdobie, alebo

e) v ktorom bol občan prevedený alebo uvoľnený zo zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a) a b) preto, že natrvalo stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav spôsobilosť ďalej vykonávať doterajšiu prácu alebo ju nesmel vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou alebo pre dosiahnutie najvyššej prípustnej expozície,[4]) ak občan požiadal, aby sa prihliadlo na toto rozhodné obdobie.

(4) Päť zárobkovo najlepších kalendárnych rokov sa zisťuje porovnaním hrubých zárobkov za jednotlivé celé kalendárne roky.

(5) Ak v rozhodnom období nie je päť kalendárnych rokov so zárobkami, predlžuje sa rozhodné obdobie postupne tak, aby zahŕňalo päť kalendárnych rokov so zárobkami, a priemerný mesačný zárobok sa zisťuje z týchto piatich kalendárnych rokov. Ak občan ani po tomto predĺžení nemá päť kalendárnych rokov so zárobkami, zisťuje sa priemerný mesačný zárobok z nižšieho dosiahnutého počtu kalendárnych rokov so zárobkami.

(6) Ak priemerný mesačný zárobok vypočítaný podľa odsekov 1 až 5 prevyšuje sumu 2 500 Sk, počíta sa suma 2 500 Sk v plnej výške, zo sumy nad 2 500 Sk do 6 000 Sk jedna tretina a zo sumy nad 6 000 Sk do 10 000 Sk jedna desatina; na sumu nad 10 000 Sk sa neprihliada.

(7) Vykonávací predpis ustanoví, ktoré doby sa vylučujú pri zisťovaní hrubých zárobkov a priemerného mesačného zárobku, a spôsob výpočtu priemerného mesačného zárobku.

§ 13

Starobný, invalidný, čiastočný invalidný dôchodok a dôchodok za výsluhu rokov toho, kto požíva alebo už požíval niektorý z týchto dôchodkov, sa nesmie vymerať z nižšieho priemerného mesačného zárobku, než koľko bol priemerný mesačný zárobok, z ktorého sa vymeral predošlý dôchodok; ak sa tento priemerný mesačný zárobok určil podľa prv platných predpisov, upraví sa podľa § 12 ods. 6.

Pracovné kategórie

§ 14

(1) Zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1995 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992; do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

(2) Do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to

a) zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach,

b) ostatné zamestnania v baníctve vykonávané pod zemou v hlbinných baniach,

c) zamestnania pod zemou pri uskutočňovaní podzemných stavieb baníckym spôsobom,

d) zamestnania členov leteckých posádok a pracovníkov sústavne činných v lietadle za letu,

e) zamestnania členov posádok námorných lodí,

f) zamestnania, v ktorých sa vykonávajú zvlášť ťažké a zdraviu škodlivé práce v hutách alebo v ťažkých chemických prevádzkach,

g) zamestnania kesonárov a potápačov,

h) zamestnania vykonávané v prostredí ohrozenom vo významnej miere ionizujúcim žiarením pri úprave a konečnom spracovaní rádioaktívnych surovín, v jadrových elektrárňach a pri obsluhe cyklotrónu a výskumného reaktora,

i) zamestnania vykonávané s dokázanými chemickými karcinogénmi a pri pracovných procesoch s rizikom chemickej karcinogenity,

j) zamestnania v baníctve vykonávané pod spodnou úrovňou nadložia a na skrývke v povrchových baniach (lomoch) na uhlie, na rádioaktívne nerasty a na nerasty, z ktorých možno priemyselne vyrábať kovy, na magnezit, azbest, tuhu, kaolín, žiaruvzdorné íly, keramické lupky, sadrovec, živec a na kremeň a kremenec na chemickotechnologické spracovanie alebo na spracovanie tavením,

k) zamestnania v ťažbe a pri opracovaní kameňa, pri mletí a drvení kremeňa, kremenca a živca, pri formovaní žiaruvzdorných výrobkov a pri úprave keramických surovín vykonávané v prostredí vysokej koncentrácie agresívneho fibroplastického prachu, ak sú pracujúci pri výkone týchto zamestnaní nadmerne ohrození silikózou, a zamestnania sklárov dutého skla,

l) zamestnania v stokovej sieti v podzemných priestoroch.

(3) Do II. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne práce, pri ktorých sú pracujúci

a) veľmi významne obťažovaní látkami, prostredím alebo pracovnými postupmi, takže po dlhoročnom výkone týchto prác vznikajú trvalé škody na ich zdraví,

b) obťažovaní látkami, prostredím alebo pracovnými postupmi, i keď k trvalým škodám na ich zdraví dochádza iba výnimočne, ak sa tieto práce vyznačujú trvalou a nadmernou namáhavosťou alebo trvalým a nadmerným nebezpečenstvom úrazu, ktoré spravidla nemožno ovplyvniť technickými opatreniami,

c) poverení činnosťou v zahraničí obťažovaní nepriaznivými pracovnými a životnými podmienkami v tropických alebo inak zdravotne ťažkých oblastiach.

(4) Ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 1996 hodnotí služba vojakov z povolania (§ 129) zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona. Služba zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h).

(5) Ako doba zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 1996 započítava doba výkonu práce podľa opisu pracovnej činnosti uvedeného v príslušnom rezortnom zozname a ďalšie doby za podmienok a v rozsahu ustanovených v predpisoch platných pred 1. júnom 1992; organizácie na tieto účely vedú príslušnú evidenciu. Pre započet náhradných dôb a dôb uvedených v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb. o zaraďovaní zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie na účely dôchodkového zabezpečenia ako dôb zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie do 31. decembra 1995 sa nevyžaduje návrat do zamestnania I. a II. pracovnej kategórie, ak tieto doby k 31. decembru 1995 trvajú.

§ 15

Zamestnanie vykonávané po 31. decembri 1995 sa na účely dôchodkového zabezpečenia považuje za zamestnanie III. pracovnej kategórie.

§ 16

Zrušený.

§ 17

Zrušený.

§ 18

Zrušený.

§ 19
Pracovné úrazy a choroby z povolania

(1) Pracovným úrazom na účely tohto zákona je úraz, ktorý občan utrpel pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním.

(2) Ako pracovný úraz sa posudzuje aj úraz, ktorý občan utrpel

a) cestou do zamestnania a späť, ak ju podstatne neprerušil z príčin nesúvisiacich so zamestnaním,

b) pri výkone verejnej funkcie,

c) pri činnej účasti na opatreniach proti živelným pohromám a pri odstraňovaní následkov živelných pohrôm,

d) pri záslužnej činnosti vykonávanej bez právneho záväzku v prospech spoločnosti,

e) pri ďalších druhoch činností ustanovených vykonávacím predpisom.

(3) Kde sa v tomto zákone hovorí o pracovných úrazoch, rozumejú sa tým aj choroby z povolania, ak sa ďalej neustanovuje inak; ktoré choroby sú chorobami z povolania, ustanoví vykonávací predpis.

Druhý diel
Starobný dôchodok

§ 20

Občan má podľa dĺžky zamestnania a podľa dosiahnutého veku nárok na starobný dôchodok alebo na pomerný starobný dôchodok.

§ 21
Podmienky nároku na starobný dôchodok

(1) Občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach,

b) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b), ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e),

c) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h),

d) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. i) až l), alebo

e) 60 rokov.

(2) Žena má nárok na starobný dôchodok, ak bola zamestnaná najmenej 25 rokov a dosiahla vek aspoň

a) 53 rokov, ak vychovala päť alebo viac detí,

b) 54 rokov, ak vychovala tri alebo štyri deti,

c) 55 rokov, ak vychovala dve deti,

d) 56 rokov, ak vychovala jedno dieťa, alebo

e) 57 rokov,
ak pre ňu nie je výhodnejšie ustanovenie odseku 1; pri posudzovaní nároku ženy na starobný dôchodok sa prihliada na deti uvedené v § 9 ods. 1 písm. e) a na deti, ktoré vychovala ako pestúnka v osobitných zariadeniach pestúnskej starostlivosti.

§ 22
Výška starobného dôchodku

(1) Základná výmera starobného dôchodku tvorí

a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak bol občan zamestnaný

1. najmenej 20 rokov v zamestnaní I. pracovnej kategórie,
2. najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a),
3. najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b), ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e), alebo
4. najmenej 10 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), ak sa toto zamestnanie vykonávalo v uránových baniach,

b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak bol občan zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní II. pracovnej kategórie, alebo

c) 50 % priemerného mesačného zárobku.

(2) K základnej výmere sa občanom uvedeným v odseku 1 písm. a) a b) od 21. roka zamestnania a ostatným od 26. roka zamestnania pripočítajú za každý rok zamestnania

I.	pracovnej kategórie	2%,
II.	pracovnej kategórie	1,5 %,
III.	pracovnej kategórie	1%

priemerného mesačného zárobku.

(3) Pre zvýšenie podľa odseku 2 sa hodnotí len doba zamestnania po dosiahnutí veku 18 rokov do vzniku nároku na starobný dôchodok.

(4) K základnej výmere sa podľa odseku 2 pripočíta najviac 25 % priemerného mesačného zárobku, a ak ide o občana, ktorý bol zamestnaný najmenej 10 rokov v zamestnaní I. pracovnej kategórie, najviac 30 % priemerného mesačného zárobku. Tieto obmedzenia neplatia, ak ide o občana uvedeného v odseku 1 písm. a) alebo o zvýšenie za dobu zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a).

(5) Ak občan bol zamestnaný v zamestnaniach rôznych pracovných kategórií, vpočíta sa na zvýšenie základnej výmery podľa odseku 2 do doby 20 alebo 25 rokov zamestnania vždy najprv doba zamestnania III. pracovnej kategórie, potom doba zamestnania II. pracovnej kategórie a naposledy doba zamestnania I. pracovnej kategórie.

§ 23
Zvýšenie starobného dôchodku

(1) Občanovi, ktorý je zamestnaný po vzniku nároku na starobný dôchodok a nepoberá tento dôchodok alebo jeho časť, invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, zvyšuje sa starobný dôchodok za každých 360 kalendárnych dní zamestnania o 4 % priemerného mesačného zárobku, z ktorého sa vymeriava, prípadne sa vymeral dôchodok; ak občan nebol zamestnaný 360 kalendárnych dní, zvyšuje sa starobný dôchodok za každých ďalších kalendárnych 90 dní zamestnania o 1 % priemerného mesačného zárobku, z ktorého sa vymeriava, prípadne sa vymeral dôchodok.

(2) Pre zvýšenie starobného dôchodku podľa odseku 1 sa do doby ďalšieho zamestnania nezapočítavajú doby pracovného voľna bez náhrady mzdy (odmeny, príjmu), doby neospravedlnenej neprítomnosti v zamestnaní a náhradné doby; ustanovenie § 10 tu neplatí, ak sa zamestnanie nevykonáva.

§ 24
Najvyššia výmera starobného dôchodku

(1) Najvyššia výmera starobného dôchodku je mesačne

a) 4 660 Sk, ak bol občan zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach,

b) 4 070 Sk, ak bol občan zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní I. pracovnej kategórie alebo ak ide o občana uvedeného v § 21 ods. 1 písm. b),

c) 3 640 Sk, ak bol občan zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní II. pracovnej kategórie, alebo

d) 3 540 Sk.

(2) Zvýšenie za dobu zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a) patrí i nad sumy uvedené v odseku 1 písm. c) a d), najviac však do sumy 4 070 Sk mesačne.

(3) Zvýšenie starobného dôchodku za dobu ďalšieho zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok patrí i nad sumy uvedené v odseku 1 písm. b) až d).

(4) Najvyššia výmera starobného dôchodku včítane zvýšenia za dobu ďalšieho zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok je 4 660 Sk mesačne.

§ 25
Najnižšia výmera starobného dôchodku

Starobný dôchodok je najmenej 550 Sk mesačne.

§ 26
Podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok

(1) Občan má nárok na pomerný starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 10 rokov a dosiahol vek aspoň 65 rokov.

(2) Žena má nárok na pomerný starobný dôchodok tiež, ak bola zamestnaná najmenej 20 rokov a dosiahla vek aspoň 60 rokov.

§ 27
Výška pomerného starobného dôchodku

(1) Pomerný starobný dôchodok je za každý rok zamestnania 2 % priemerného mesačného zárobku.

(2) Občanovi, ktorý je zamestnaný po vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok a nepoberá tento dôchodok alebo jeho časť, invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, zvyšuje sa pomerný starobný dôchodok za každý ďalší rok zamestnania do dovŕšenia 25 rokov zamestnania o 2 % priemerného mesačného zárobku.

(3) Po dovŕšení 25 rokov zamestnania sa zvyšuje pomerný starobný dôchodok podľa § 23.

§ 28
Najvyššia a najnižšia výmera pomerného starobného dôchodku

Pre najvyššiu a najnižšiu výmeru pomerného starobného dôchodku platia § 24 a 25.

Tretí diel
Invalidný dôchodok

§ 29
Podmienky nároku na invalidný dôchodok

(1) Občan má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal

a) invalidným, bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok a v čase vzniku invalidity nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok, alebo

b) invalidným následkom pracovného úrazu.

(2) Občan je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav

a) je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie,

b) je schopný vykonávať sústavné zamestnanie iba za celkom mimoriadnych podmienok (nevidomí občania, občania s veľmi ťažkými ortopedickými chybami a pod.). Zdravotné postihnutia podmieňujúce invaliditu podľa písmena b) ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.

(3) Doba zamestnania potrebná pre nárok na invalidný dôchodok je u občanov vo veku

do 20 rokov	menej ako 1 rok,
nad 20 rokov do 22 rokov	1rok,
nad 22 rokov do 24 rokov	2 roky,
nad 24 rokov do 26 rokov	3 roky,
nad 26 rokov do 28 rokov	4 roky,
nad 28 rokov	5 rokov.

(4) Doba zamestnania potrebná pre nárok na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity, a ak ide o občana vo veku nad 28 rokov, z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity.

(5) Ak občan mladší ako 30 rokov získal potrebnú dobu zamestnania v niektorom z vekových pásiem uvedených v odseku 3 a bol ďalej zamestnaný, považuje sa za získanú potrebná doba zamestnania v najbližšie vyššom vekovom pásme.

§ 30
Výška invalidného dôchodku

(1) Pre výšku invalidného dôchodku sa k získanej dobe zamestnania pripočíta doba od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dosiahnutia veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 a 2.

(2) Ak bol občan predo dňom vzniku nároku na invalidný dôchodok zamestnaný najmenej 25 rokov alebo po dobu, ktorá s pripočítanou dobou dosahuje najmenej 25 rokov, tvorí základná výmera invalidného dôchodku

a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak ide o občana uvedeného v § 22 ods. 1 písm. a) alebo ak sa občan stal invalidným následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní I. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním s výnimkou úrazu utrpeného za okolností uvedených v § 19 ods. 2,

b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak bol občan zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní II. pracovnej kategórie alebo ak sa stal invalidným následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní II. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním s výnimkou úrazu utrpeného za okolností uvedených v § 19 ods. 2, alebo

c) 50 % priemerného mesačného zárobku.

(3) K základnej výmere sa pripočítajú občanom uvedeným v odseku 2 písm. a) a b) od 21. roku zamestnania a ostatným občanom od 26. roku zamestnania za každý rok zamestnania

I.	pracovnej kategórie	2%,
II.	pracovnej kategórie	1,5 %,
III.	pracovnej kategórie	1% a
pripočítanej doby		1%

priemerného mesačného zárobku

(4) Pre zvýšenie podľa odseku 3 sa hodnotí iba doba zamestnania po dosiahnutí veku 18 rokov.

(5) K základnej výmere sa podľa odseku 3 pripočíta najviac 25 % priemerného mesačného zárobku, a ak ide o občana, ktorý bol zamestnaný najmenej 10 rokov v zamestnaní I. pracovnej kategórie, najviac 30 % priemerného mesačného zárobku. Tieto obmedzenia neplatia, ak ide o občana uvedeného v odseku 2 písm. a) alebo o zvýšenie za dobu zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a) alebo ak sa občan stal invalidným následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní I. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním s výnimkou úrazu utrpeného za okolností uvedených v § 19 ods. 2. Ustanovenie § 22 ods. 5 platí obdobne.

(6) Ak doba zamestnania s pripočítanou dobou nie je 25 rokov, tvorí invalidný dôchodok 2 % priemerného mesačného zárobku za každý rok zamestnania a pripočítanej doby.

§ 31
Najvyššia výmera invalidného dôchodku

(1) Najvyššia výmera invalidného dôchodku je mesačne

a) 4 660 Sk, ak bol občan zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach alebo ak sa stal invalidným následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v uvedenom zamestnaní alebo v priamej súvislosti s ním s výnimkou úrazu utrpeného za okolností uvedených v § 19 ods. 2,

b) 4 070 Sk, ak bol občan zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní I. pracovnej kategórie alebo ak ide o občana uvedeného v § 21 ods. 1 písm. b) alebo ak sa stal invalidným následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní I. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním s výnimkou úrazu utrpeného za okolností uvedených v § 19 ods. 2,

c) 3 640 Sk, ak bol občan zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní II. pracovnej kategórie alebo ak sa stal invalidným následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní II. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním s výnimkou úrazu utrpeného za okolností uvedených v § 19 ods. 2, alebo

d) 3 540 Sk.

(2) Zvýšenie za dobu zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a) patrí aj nad sumy uvedené v odseku 1 písm. c) a d), najviac však do sumy 4 070 Sk mesačne.

§ 32
Najnižšia výmera invalidného dôchodku

Invalidný dôchodok je najmenej 550 Sk mesačne.

§ 33
Invalidný dôchodok v mimoriadnych prípadoch

(1) Občan má nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stal invalidným a získal dobu zamestnania potrebnú pre nárok na invalidný dôchodok v ktoromkoľvek období 10 rokov dokončenom po vzniku invalidity; u občana mladšieho ako 24 rokov je potrebná doba dva roky.

(2) Občan má nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stal invalidným pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, nemohol byť preto zamestnaný vôbec alebo po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok a dosiahol vek 18 rokov.

§ 34
Invalidný dôchodok v súvislosti s plnením úloh v ozbrojených silách

(1) Nárok na invalidný dôchodok má aj

a) občan, ktorý sa stal invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých v čase, keď vykonával službu v ozbrojených silách s výnimkou služby vojaka z povolania,

b) občan povolaný na osobné úkony podľa predpisov o obrane Československej socialistickej republiky a účastník civilnej obrany, prípravy na obranu Československej socialistickej republiky[6]) alebo brannej výchovy,[7]) ak sa stal invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých v čase plnenia svojich úloh, alebo

c) občan, ktorý nevykonáva službu v ozbrojených silách a stal sa invalidným následkom úrazu, ktorý bez jeho zavinenia spôsobil bojový prostriedok.

(2) Podmienka doby zamestnania potrebnej pre nárok na invalidný dôchodok sa pre nárok podľa odseku 1 považuje vždy za splnenú.

(3) Pre výšku invalidného dôchodku podľa odsekov 1 a 2 platia § 30 a 31.

(4) Občanovi uvedenému v odseku 1 písm. c) patrí invalidný dôchodok od dovŕšenia veku 18 rokov.

Nové vymeranie invalidného dôchodku

§ 35

(1) Ak je požívateľ invalidného dôchodku po vzniku nároku na tento dôchodok zamestnaný aspoň päť rokov, vymeria sa mu na jeho žiadosť invalidný dôchodok znova. Do doby piatich rokov zamestnania sa nezapočítavajú náhradné doby a neprihliada sa na zárobky dosiahnuté v rokoch, z ktorých sa zistil priemerný mesačný zárobok, z ktorého sa vymeral invalidný dôchodok. Nové vymeranie dôchodku sa posudzuje ako vznik nároku ku dňu, od ktorého sa priznáva dôchodok; pritom sa však dôchodok prizná najskôr odo dňa podania žiadosti. Invalidný dôchodok možno novo vymerať iba raz; nemožno ho však novo vymerať, ak sa splnili podmienky nároku na starobný dôchodok alebo ak invalidný dôchodok už bol novovymeraný podľa predpisov platných po 31. decembri 1975.

(2) Podmienka trvania zamestnania po dobu piatich rokov sa považuje za splnenú, ak požívateľ invalidného dôchodku utrpel pracovný úraz, ktorý mu trvale znemožnil výkon doterajšieho zamestnania.

§ 36

(1) Ak požívateľ invalidného dôchodku utrpí pracovný úraz, ktorý by rovnako založil invaliditu, alebo ak sa uňho dodatočne prejaví súvislosť jeho skôr vzniknutej invalidity s pracovným úrazom, považuje sa vznik invalidity pre pracovný úraz za nový vznik nároku na dôchodok; invalidný dôchodok sa novo vymeria na základe žiadosti požívateľa dôchodku.

(2) Ak zanikla súvislosť invalidity s pracovným úrazom, vzniká od tohto dňa nárok na nový invalidný dôchodok, ak občan aj po zániku invalidity v súvislosti s pracovným úrazom je naďalej invalidný z iných príčin; podmienka potrebnej doby zamestnania sa považuje v tomto prípade vždy za splnenú.

Štvrtý diel
Čiastočný invalidný dôchodok

§ 37
Podmienky a výška nároku na čiastočný invalidný dôchodok

(1) Občan má nárok na čiastočný invalidný dôchodok, ak sa stal

a) čiastočne invalidným a bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok alebo

b) čiastočne invalidným následkom pracovného úrazu.

(2) Občan je čiastočne invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav

a) jeho telesné alebo duševné schopnosti dosahujú polovicu schopností na výkon sústavného zamestnania u zdravých občanov, alebo

b) je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok, ktoré ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom, alebo

c) má značne sťažené všeobecné životné podmienky; zdravotné postihnutia značne sťažujúce všeobecné životné podmienky ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.

(3) Pre dobu zamestnania potrebnú pre nárok na čiastočný invalidný dôchodok platí obdobne § 29 ods. 3 až 5.

(4) Čiastočný invalidný dôchodok je polovica invalidného dôchodku.

(5) Občan má po splnení podmienok uvedených v odseku 1 nárok na výplatu čiastočného invalidného dôchodku po dobu šiestich kalendárnych mesiacov. Po uplynutí tejto doby občan má nárok na čiastočný invalidný dôchodok, ak spĺňa podmienku podstatného poklesu zárobku; podmienka podstatného poklesu zárobku sa neskúma u občana, ktorý je čiastočne invalidný podľa odseku 2 písm. c).

(6) Podmienka podstatného poklesu zárobku sa považuje za splnenú, ak mesačný priemer hrubých zárobkov občana zistený za dobu trvania nároku na výplatu čiastočného invalidného dôchodku je nižší ako porovnateľný zárobok spravidla aspoň o tretinu. Podľa takto zisteného podstatného poklesu zárobku sa rozhoduje o trvaní nároku na čiastočný invalidný dôchodok na dobu nasledujúcich 12 kalendárnych mesiacov.

(7) Porovnateľný zárobok je priemerný mesačný zárobok, z ktorého sa vypočítava čiastočný invalidný dôchodok, neobmedzený podľa § 12 ods. 6 po úprave o prepočítavací koeficient. Úprava zárobkov o prepočítavací koeficient spočíva v ich zvýšení o 2 % za každý rok výplaty čiastočného

invalidného dôchodku a v prípade, že bezprostredne pred priznaním tohto dôchodku občan poberal invalidný dôchodok, aj za dobu výplaty tohto invalidného dôchodku, ak bol čiastočný invalidný dôchodok vymeraný z rovnakého priemerného mesačného zárobku ako invalidný dôchodok; za predposledný rok výplaty týchto dôchodkov sa zárobky zvyšujú o 10 % a za posledný rok o 20 %. Výšku prepočítavacieho koeficientu za posledný rok výplaty čiastočného invalidného dôchodku, prípadne invalidného dôchodku ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením k 1. júlu bežného roka v závislosti od rastu priemernej mzdy za predchádzajúci kalendárny rok.

(8) Podmienka podstatného poklesu zárobku na ďalšie trvanie nároku na čiastočný invalidný dôchodok sa skúma vždy po uplynutí 12 kalendárnych mesiacov.

(9) Podmienka podstatného poklesu zárobku sa považuje za splnenú, ak

a) občan nebol zárobkovo činný v období, za ktoré sa sleduje splnenie podmienky podstatného poklesu zárobku, alebo

b) mesačný priemer hrubých zárobkov občana v období, za ktoré sa sleduje splnenie podmienky podstatného poklesu zárobku, nie je vyšší ako suma minimálnej mzdy[7a]) platná pre zamestnancov, ktorí sú poberateľmi čiastočného invalidného dôchodku v čase rozhodovania o trvaní nároku na čiastočný invalidný dôchodok.

(10) Pri určení mesačného priemeru hrubých zárobkov na účely zistenia podstatného poklesu zárobku sa do doby, z ktorej sa mesačný priemer vypočítava, nezahŕňajú náhradné doby, doby, v ktorých sa zamestnanie nevykonávalo, a doby, v ktorých občan nemal zárobok z iných dôvodov.

(11) Odmena za dohody o pracovnej činnosti sa zahŕňa do hrubých zárobkov bez ohľadu na to, či táto činnosť zakladá účasť na dôchodkovom zabezpečení.

(12) Občanovi, ktorému bol odňatý čiastočný invalidný dôchodok pre nesplnenie podmienky podstatného poklesu zárobku, vznikne nárok na tento dôchodok najskôr po uplynutí 12 kalendárnych mesiacov; nový vznik nároku na čiastočný invalidný dôchodok a na jeho výplatu je podmienený podstatným poklesom zárobku podľa odseku 6.

§ 38
Čiastočný invalidný dôchodok v mimoriadnych prípadoch a v súvislosti s plnením úloh v ozbrojených silách

Občan má tiež nárok na čiastočný invalidný dôchodok, ak sa čiastočne invalidným stal za podmienok ustanovených v § 33 ods. 1 a v § 34 ods. 1 a 2; pre výšku čiastočného invalidného dôchodku v týchto prípadoch platí § 34 ods. 3 a 4 a § 37 ods. 4.

§ 39
Nové vymeranie čiastočného invalidného dôchodku

Pre nové vymeranie čiastočného invalidného dôchodku z dôvodov pracovného úrazu alebo súvislosti čiastočnej invalidity s pracovným úrazom obdobne platí § 36.

Piaty diel
Dôchodok za výsluhu rokov

Podmienky nároku na dôchodok za výsluhu rokov

§ 40

(1) Občan má nárok na dôchodok za výsluhu rokov, ak bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok ako

a) veliteľ lietadla, pilot, navigátor, palubný technik-inžinier, palubný mechanik, rádiotelegrafista, rádiotelefonista, palubný sprievodca, a ak bol zamestnaný vo Zväze pre spoluprácu s armádou, aj výsadkár-inštruktor (ďalej len „výkonný letec“),

b) vedúci letovej prevádzky v organizáciách v pôsobnosti federálnych ministerstiev dopravy a obrany vykonávajúci zamestnanie, ktoré bolo pred 1. januárom 1996 zaradené na účely dôchodkového zabezpečenia do II. pracovnej kategórie (ďalej len „vedúci letovej prevádzky“) alebo

c) umelec v pracovnom pomere uvedený v odseku 2,
a skončil uvedené zamestnanie.

(2) Umelcom je na účely poskytovania dôchodku za výsluhu rokov

a) sólista opery štátneho divadla, sólista hudobného divadla, dirigent a člen orchestra štátnej opernej scény, dirigent a člen štátneho symfonického orchestra a profesionálneho komorného súboru, profesionálny koncertný umelec-sólista, tanečný umelec (sólista baletu, choreograf, člen baletného zboru) štátneho divadla,

b) dirigent, člen symfonického orchestra, vokálny sólista a tanečný umelec (sólista baletu, choreograf, člen baletného zboru) Armádneho umeleckého súboru Víta Nejedlého alebo Vojenského umeleckého súboru kapitána Jána Nálepku,

c) sólista pantomímy,

d) artista vykonávajúci zamestnanie, ktoré bolo pred 1. januárom 1996 zaradené na účely dôchodkového zabezpečenia do II. pracovnej kategórie,

e) dirigent a člen orchestra inej než štátnej opernej scény a iného než štátneho symfonického orchestra určený ministerstvom kultúry republiky podľa umeleckej úrovne umelca a umeleckého telesa, ktorého bol členom,

f) tanečný umelec (sólista baletu, choreograf, člen baletného zboru) a vokálny sólista reprezentačného umeleckého štátneho súboru určeného ministerstvom kultúry republiky.

§ 41

(1) Doba zamestnania potrebná pre nárok na dôchodok za výsluhu rokov je

a) 20 rokov zamestnania sólistu baletu, choreografa alebo artistu,

b) 22 rokov zamestnania člena baletného zboru,

c) 25 rokov zamestnania sólistu opery, hudobného divadla alebo pantomímy,

d) 25 rokov zamestnania výkonného letca,

e) 25 rokov zamestnania vedúceho letovej prevádzky,

f) 30 rokov zamestnania dirigenta, člena orchestra, vokálneho sólistu, člena profesionálneho komorného súboru alebo koncertného umelca-sólistu.

(2) Doba zamestnania výkonného letca sa započítava do doby zamestnania potrebnej pre nárok na dôchodok za výsluhu rokov podľa počtu nalietaných hodín v tomto zamestnaní ustanoveného vykonávacím predpisom jedenapolnásobne alebo dvojnásobne.

(3) Pri prestupe umelca do iného odboru umeleckej činnosti s dlhšou dobou zamestnania potrebnou pre nárok na dôchodok za výsluhu rokov sa do tejto dlhšej doby započítava aj doba zamestnania v doterajšom odbore.

§ 42
Výška dôchodku za výsluhu rokov

(1) Dôchodok za výsluhu rokov tvorí 50 % priemerného mesačného zárobku.

(2) Dôchodok za výsluhu rokov výkonného letca a vedúceho letovej prevádzky sa zvyšuje od 26. roka zamestnania o 3 % priemerného mesačného zárobku za každý ďalší rok ich zamestnania až do výšky 75 % priemerného mesačného zárobku, ak ide o výkonného letca, alebo až do výšky 70 %, ak ide o vedúceho letovej prevádzky.

(3) Výkonnému letcovi, ktorý po vzniku nároku na dôchodok za výsluhu rokov o priznanie tohto dôchodku nepožiadal a je ďalej zamestnaný ako vedúci letovej prevádzky, sa doba tohto zamestnania započítava na zvýšenie nároku na dôchodok za výsluhu rokov výkonného letca, ale len do výšky 70 % priemerného mesačného zárobku.

§ 43
Priemerný mesačný zárobok

Pri zisťovaní priemerného mesačného zárobku pre výšku dôchodku za výsluhu rokov sa započítavajú iba hrubé zárobky dosiahnuté v zamestnaní zakladajúcom nárok na tento dôchodok; doba iného zamestnania sa nezahŕňa do rozhodného obdobia, z ktorého sa zisťuje priemerný mesačný zárobok.

§ 44
Súbeh dôchodku za výsluhu rokov s príjmom zo zárobkovej činnosti

(1) Ak je požívateľ dôchodku za výsluhu rokov zárobkovo činný, kráti sa dôchodok za výsluhu rokov o sumu, o ktorú úhrn dôchodku za výsluhu rokov a priemeru hrubých príjmov zo zárobkovej činnosti prevyšuje priemerný mesačný zárobok neobmedzený podľa § 12 ods. 6.

(2) Určenie príjmu zo zárobkovej činnosti a spôsob krátenia dôchodku za výsluhu rokov s týmto príjmom ustanoví vykonávací predpis.

Šiesty diel
Vdovský dôchodok

Podmienky nároku na vdovský dôchodok

§ 45

Vdova má nárok na vdovský dôchodok po manželovi, ktorý

a) splnil ku dňu smrti podmienky pre nárok na starobný dôchodok, alebo splnil ku dňu smrti podmienku doby zamestnania potrebnej pre nárok na invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, alebo zomrel následkom pracovného úrazu, prípadne úrazu alebo ochorenia uvedeného v § 34, alebo

b) bol požívateľom starobného, invalidného, čiastočného invalidného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov.

§ 46

(1) Vdova má nárok na vdovský dôchodok po dobu jedného roka od smrti manžela.

(2) Po uplynutí doby uvedenej v odseku 1 má vdova nárok na vdovský dôchodok, ak

a) je invalidná,

b) stará sa aspoň o jedno nezaopatrené dieťa,

c) vychovala aspoň tri deti,

d) dosiahla vek 45 rokov a vychovala dve deti,

e) dosiahla vek 50 rokov alebo

f) dosiahla vek aspoň 40 rokov ku dňu smrti manžela, ktorý zomrel následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní zaradenom do I. pracovnej kategórie za okolností uvedených v § 19 ods. 1, alebo ktorý zomrel pri výkone služby v ozbrojených silách.

(3) Dieťaťom podľa odseku 2 písm. b) až d) sa rozumie dieťa, ktoré má alebo by malo po zomretom manželovi nárok na sirotský dôchodok, a dieťa, ktoré bolo v rodine zomretého vychovávané, ak ide o vlastné (osvojené) dieťa vdovy alebo ak bolo dieťa aspoň jedným z nich prevzaté do dňa smrti manžela do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu.

(4) Nárok na vdovský dôchodok vznikne znova, ak

a) sa splní niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 písm. a), c) až e) do dvoch rokov po zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok, alebo do piatich rokov, ak ide o nárok na vdovský dôchodok po manželovi, ktorý zomrel za okolností uvedených v odseku 2 písm. f), alebo

b) vdova sa znova začne starať aspoň o jedno nezaopatrené dieťa.

(5) Vdova, ktorá nežila s manželom dlhší čas pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorej manželstvo prestalo plniť svoju spoločenskú funkciu, má nárok na vdovský dôchodok, len ak mala v čase smrti manžela voči nemu nárok na výživné.

(6) Na vdovský dôchodok má nárok aj rozvedená žena, ak bola v čase smrti bývalého manžela odkázaná na príspevok na výživu, ktorý jej bol povinný bývalý manžel poskytovať.

(7) Nárok na vdovský dôchodok zaniká vydajom.

§ 47
Výška vdovského dôchodku

(1) Vdovský dôchodok tvorí 60 % starobného, invalidného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov, na ktorý mal alebo by mal nárok manžel v čase smrti; pri splnení podmienok nároku na dva dôchodky sa vdovský dôchodok vypočítava z vyššieho dôchodku.

(2) Vdovský dôchodok po požívateľovi čiastočného invalidného dôchodku, ktorý nebol zamestnaný, sa vymeriava z invalidného dôchodku, na ktorý by mal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku nárok v čase smrti.

(3) Vdovský dôchodok po požívateľovi invalidného dôchodku sa na žiadosť vymeria z invalidného dôchodku, na ktorý mal požívateľ tohto dôchodku nárok pri novom vymeraní; za deň vzniku nároku na nové vymeranie invalidného dôchodku sa v tomto prípade považuje deň smrti dôchodcu.

(4) Vdovský dôchodok je najmenej 450 Sk mesačne; nesmie však presiahnuť výšku dôchodku zomretého, z ktorého sa vdovský dôchodok vymeral.

(5) Vdovský dôchodok vdovy, ktorá nežila s manželom v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti, a rozvedenej ženy nesmie byť vyšší ako výživné, prípadne príspevok na výživu; ustanovenie odseku 4 o najnižšej výmere vdovského dôchodku tu neplatí.

(6) Ak majú nárok na vdovský dôchodok vdova i rozvedená žena, nesmie úhrn ich vdovských dôchodkov prevyšovať dôchodok zomretého; ak by bol úhrn vyšší, znižujú sa tieto dôchodky pomerne.

§ 48
Súbeh vdovského dôchodku s príjmom zo zárobkovej činnosti

(1) Ak je vdova zárobkovo činná, kráti sa vdovský dôchodok o polovicu sumy, o ktorú úhrn vdovského dôchodku a priemeru hrubých príjmov zo zárobkovej činnosti dosiahnutých za obdobie nepresahujúce 12 kalendárnych mesiacov prevyšuje sumu 2 000 Sk mesačne; po uplynutí tohto obdobia sa výška kráteného dôchodku podľa skutočne dosiahnutých zárobkov spätne neupravuje.

(2) Určenie príjmu zo zárobkovej činnosti a spôsob krátenia vdovského dôchodku pri súbehu s týmto príjmom ustanoví vykonávací predpis.

(3) Vdovský dôchodok sa nekráti zárobkovo činnej vdove

a) po dobu jedného roka od smrti manžela,

b) ktorá sa stará aspoň o jedno nezaopatrené dieťa, alebo

c) ktorej sa súčasne vypláca starobný dôchodok, alebo

d) ktorá dosiahla vek 65 rokov.

Siedmy diel
Vdovecký dôchodok

§ 48a

(1) Vdovec má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ak sa stará aspoň o jedno nezaopatrené dieťa uvedené v § 46 ods. 3.

(2) Vdovecký dôchodok je 1 100 Sk mesačne.

(3) Nárok na vdovecký dôchodok zaniká, ak ovdovený muž uzavrie znova manželstvo.

Ôsmy diel
Sirotský dôchodok

§ 49
Podmienky nároku na sirotský dôchodok

(1) Na sirotský dôchodok má nárok nezaopatrené dieťa, ak zomrel rodič (osvojiteľ) dieťaťa alebo občan, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, ak bolo dieťa v čase jeho smrti naňho prevažne odkázané výživou, ktorú zo závažných príčin nemohli zabezpečiť jeho rodičia.

(2) Za nezaopatrené dieťa sa na účely tohto zákona považuje dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky a potom, najdlhšie však do dovŕšenia 25 rokov,

a) ak sa sústavne pripravuje na budúce povolanie štúdiom alebo predpísaným výcvikom,

b) ak sa nemôže sústavne pripravovať na budúce povolanie alebo byť zamestnané pre chorobu,

c) ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je neschopné sústavne sa pripravovať na budúce povolanie alebo je schopné sa naň pripravovať iba za mimoriadnych podmienok alebo

d) ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je neschopné vykonávať sústavné zamestnanie alebo výkon takého zamestnania by vážne zhoršil jeho zdravotný stav.

(3) Za nezaopatrené dieťa sa považuje aj dieťa, ktoré je po skončení povinnej školskej dochádzky vedené v evidencii uchádzačov o zamestnanie[7a]) a od skončenia povinnej školskej dochádzky mu nevznikol nárok na hmotné zabezpečenie uchádzačov o zamestnanie,[7b]) najdlhšie do 18 rokov jeho veku.

(4) Za nezaopatrené dieťa sa nepovažuje dieťa, ktoré sa sústavne pripravuje na budúce povolanie štúdiom, ak už skončilo jedno vysokoškolské štúdium a bol mu priznaný akademický titul.[7c])

(5) Nárok na sirotský dôchodok nevznikne dieťaťu v pestúnskej starostlivosti po pestúnovi alebo jeho manželovi. Nárok na sirotský dôchodok zaniká osvojením dieťaťa; nárok sa obnovuje zrušením osvojenia.

§ 50
Výška sirotského dôchodku

(1) Sirotský dôchodok jednostranne osirelého dieťaťa tvorí 30 % a obojstranne osirelého dieťaťa 50 % starobného, invalidného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov, na ktorý mal alebo by mal zomretý nárok v čase smrti. Ustanovenia § 47 ods. 1 časti vety za bodkočiarkou a odsekov 2 a 3 tu platia obdobne.

(2) Sirotský dôchodok jednostranne osirelého dieťaťa je najmenej 400 Sk mesačne a sirotský dôchodok obojstranne osirelého dieťaťa najmenej 600 Sk mesačne.

(3) Ak ide o viac detí, nesmie byť sirotský dôchodok žiadneho z nich nižší ako pomerný diel pripadajúci na jedno dieťa z úhrnu výchovného patriaceho k dôchodku.

Deviaty diel
Dôchodok manželky

§ 51

(1) Na dôchodok manželky má nárok manželka občana, ktorý bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na starobný, invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, alebo požívateľa starobného, invalidného, čiastočného invalidného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov, ak nie je zárobkovo činná, nemá nárok na iný dôchodok a

a) dosiahla vek 65 rokov alebo

b) je invalidná.

Dôchodok manželky patrí len po dobu, po ktorú trvá manželstvo.

(2) Dôchodok manželky je 420 Sk mesačne.

Desiaty diel
Sociálny dôchodok

§ 52

(1) Sociálny dôchodok sa môže priznať občanovi, ktorého životné potreby nie sú zabezpečené, ak

a) dosiahol vek 65 rokov alebo

b) je invalidný.

(2) Sociálny dôchodok sa môže priznať až do výšky životného minima pre dospelého občana,[7ca]) ak je jediným zdrojom príjmu dôchodcu; ak dôchodca má aj iný dôchodok alebo príjem, sociálny dôchodok sa môže priznať až do takej výšky, aby úhrn sociálneho dôchodku a iného dôchodku alebo príjmu bol vo výške životného minima pre dospelého občana. Ak je na takýto dôchodok odkázaný aj rodinný príslušník dôchodcu uvedený v § 54 ods. 6, tento dôchodok sa môže priznať až do výšky životného minima pre dvojicu spoločne posudzovaných dospelých občanov,[7d]) ak dôchodca alebo rodinný príslušník dôchodcu má aj iný dôchodok alebo príjem, sociálny dôchodok sa môže priznať do takej výšky, aby úhrn sociálneho dôchodku a iného dôchodku alebo príjmu bol vo výške životného minima pre dvojicu spoločne posudzovaných dospelých občanov. Ak podmienky na priznanie sociálneho dôchodku spĺňajú obaja manželia (druh a družka), sociálny dôchodok možno priznať iba manželovi (druhovi), a to až do výšky rozdielu medzi sumou životného minima pre dvojicu spoločne posudzovaných dospelých občanov a úhrnom dôchodkov a iných príjmov oboch manželov (druha a družky).

(3) Pri zvýšení sumy životného minima pre dospelého občana sa sociálny dôchodok môže priznať až do výšky zvýšeného životného minima[7e]) na základe žiadosti oprávneného najskôr od podania žiadosti.

§ 53

Zrušený.

Jedenásty diel
Spoločné ustanovenia pre dôchodky

§ 54
Úprava dôchodkov, ktoré sú jediným zdrojom príjmu

(1) Ak je starobný, invalidný, vdovský, vdovecký alebo sirotský dôchodok obojstranne osirelého dieťaťa jediným zdrojom príjmu dôchodcu a nedosahuje sumu životného minima pre dospelého občana,[7ca]) zvyšuje sa na túto sumu; ak dôchodca má aj iný dôchodok alebo príjem a úhrn dôchodkov a iného príjmu nedosahuje sumu životného minima pre dospelého občana, zvyšuje sa dôchodok tak, aby sa úhrn dôchodkov a iného príjmu rovnal sume životného minima pre dospelého občana.

(2) Ak je na starobný alebo invalidný dôchodok, ktorý nedosahuje sumu životného minima pre dvojicu spoločne posudzovaných dospelých občanov, odkázaný aj rodinný príslušník dôchodcu, zvyšuje sa dôchodok na túto sumu; ak dôchodca alebo rodinný príslušník dôchodcu má aj iný dôchodok alebo príjem a úhrn dôchodkov a iných príjmov nedosahuje sumu životného minima pre dvojicu spoločne posudzovaných dospelých občanov, zvyšuje sa dôchodok tak, aby sa úhrn dôchodkov a iných príjmov rovnal sume životného minima pre dvojicu spoločne posudzovaných dospelých občanov. Ak podmienky zvýšenia dôchodku spĺňajú obidvaja manželia, zvýši sa dôchodok patriaci manželovi, a to spôsobom ustanoveným v prvej vete.

(3) Dôchodok sa podľa odsekov 1 a 2 zvyšuje iba vtedy, keď si dôchodca, ktorý nie je požívateľom starobného alebo invalidného dôchodku, pre starobu, zdravotný stav alebo iné vážne dôvody nemôže zvýšiť životnú úroveň vlastnou prácou; to obdobne platí aj pre rodinného príslušníka dôchodcu.

(4) Pri zvýšení dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu sa neprihliada na príjem zo zárobkovej činnosti dôchodcu staršieho ako 70 rokov a jeho rodinného príslušníka staršieho ako 70 rokov alebo z pracovnej činnosti nepresahujúcej 60 pracovných dní v kalendárnom roku. Vykonávací predpis ustanoví, čo sa rozumie príjmom dôchodcu a jeho rodinného príslušníka.

(5) Zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu sa nezapočítava do výšky dôchodku rozhodnej pre výpočet iných dôchodkov.

(6) Za rodinných príslušníkov dôchodcu sa považujú, ak žijú s dôchodcom v spoločnej domácnosti a sú naňho odkázaní výživou,

a) manželka (manžel),

b) deti, vnuci a súrodenci za podmienok uvedených v § 49 ods. 2,

c) rodičia, starí rodičia, svokor a svokra, zať a nevesta,

d) sestra alebo dcéra ovdoveného, rozvedeného alebo slobodného dôchodcu, ktorá sa stará o jeho nezaopatrené dieťa vo veku do skončenia povinnej školskej dochádzky,

e) družka (druh), ak žije s dôchodcom aspoň tri mesiace a nemá dôchodok ani iný príjem.

Súbeh nárokov na dôchodky a ich výplatu

§ 55

Ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu viacerých dôchodkov toho istého druhu alebo ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu starobného, invalidného, čiastočného invalidného dôchodku a dôchodku za výsluhu rokov, vypláca sa iba jeden dôchodok, a to vyšší (najvyšší). Pri súčasnom splnení podmienok nároku na výplatu starobného, invalidného, čiastočného invalidného dôchodku a dôchodku za výsluhu rokov, ale rovnakej výšky, vypláca sa dôchodok, ktorý si oprávnený zvolil. Dňom úpravy výplaty dôchodkov pre súbeh zanikajú nároky na dôchodky, ktoré sa nevyplácajú.

§ 56

(1) Ak sa súčasne splnili podmienky nároku na výplatu starobného, invalidného, čiastočného invalidného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov a na výplatu vdovského alebo sirotského dôchodku alebo ak sa súčasne splnili podmienky nároku na výplatu vdovského a sirotského dôchodku, vypláca sa vyšší (najvyšší) dôchodok v plnej výške a ostatné dôchodky sa vyplácajú vo výške jednej polovice. Ak sa však súčasne splnili podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku zvýšeného za dobu ďalšieho zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok a na výplatu vyššieho vdovského dôchodku, odpočíta sa z výšky starobného dôchodku najskôr uvedené zvýšenie a zo zostávajúcej časti dôchodku sa vypláca jedna polovica; toto zvýšenie sa pripočíta k úhrnu takto určenej časti starobného dôchodku a vdovského dôchodku. Pri rovnakej výške dôchodkov sa vypláca vo výške jednej polovice vdovský alebo sirotský dôchodok; pri rovnakej výške vdovského a sirotského dôchodku sa vypláca vo výške jednej polovice dôchodok, ktorý si oprávnený zvolil.

(2) Najvyššie výmery úhrnu vyplácaných dôchodkov mesačne sú

a) 4 660 Sk, ak ide o občana uvedeného v § 31 ods. 1 písm. a),

b) 4 070 Sk, ak ide o občana uvedeného v § 31 ods. 1 písm. b),

c) 3 640 Sk, ak ide o občana uvedeného v § 31 ods. 1 písm. c), alebo

d) 3 540 Sk.

(3) Ak úhrn dôchodkov presahuje prípustnú najvyššiu výmeru uvedenú v odseku 2, zníži sa vdovský alebo sirotský dôchodok tak, aby úhrn dôchodkov tieto výmery nepresiahol, alebo sa uvedené dôchodky nevyplácajú.

(4) Pri úprave úhrnu vyplácaných dôchodkov podľa odsekov 2 a 3 sa neprihliada na sumu zvýšenia starobného dôchodku za dobu ďalšieho zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok; toto zvýšenie patrí aj nad najvyššie výmery uvedené v odseku 2 písm. b) až d), najviac však v takej sume, aby úhrn vyplácaných dôchodkov nepresiahol 4 660 Sk mesačne.

(5) Najvyššie výmery uvedené v odseku 2 písm. c) a d) sa zvyšujú o sumu, o ktorú sa starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok zvyšuje za dobu zamestnania získanú pred 1. januárom 1996 v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach, najviac však do sumy 4 070 Sk mesačne.

(6) Pre nárok na výplatu vdoveckého dôchodku platia obdobne ustanovenia predchádzajúcich odsekov o nároku na výplatu vdovského dôchodku.

§ 57
Súbeh vdovského dôchodku s iným dôchodkom a príjmom zo zárobkovej činnosti

(1) Ak pracujúcej požívateľke vdovského dôchodku patrí invalidný, čiastočný invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, vykoná sa najskôr úprava podľa § 56 a vdovský dôchodok alebo jeho časť sa kráti pre súbeh s príjmom zo zárobkovej činnosti podľa § 48.

(2) Pri súbehu vyššieho vdovského dôchodku s nižším invalidným, čiastočným invalidným dôchodkom alebo dôchodkom za výsluhu rokov a so zárobkom nesmie byť úhrn vyplácaných dôchodkov po krátení nižší, než koľko by bol samotný invalidný, čiastočný invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, prípadne krátený podľa § 44.

§ 58
Súbeh československých dôchodkov a dôchodkov vyplácaných z cudziny

(1) Ak sa požívateľovi dôchodku vypláca súčasne z cudziny dôchodok rovnakého druhu z akéhokoľvek sociálneho zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia), vypláca sa dôchodok z československého dôchodkového zabezpečenia znížený o sumu zodpovedajúcu zhodnoteniu doby zamestnania v cudzine, ak nejde o doby uvedené v § 11 písm. b), alebo skutočnosti (napr. pracovný úraz, vojnové poškodenie) odškodnenej aj v cudzine. Suma, o ktorú sa dôchodok znižuje, nesmie presahovať výšku dôchodku vyplácaného z cudziny; ak ide o zníženie dôchodku v dôsledku zhodnotenia doby zamestnania v cudzine, ak nejde o doby uvedené v § 11 písm. b), určuje sa suma zníženia podľa pomeru doby zamestnania v Československej socialistickej republike do vzniku nároku na dôchodok a v cudzine.

(2) Ak sa požívateľovi dôchodku vypláca súčasne z cudziny dôchodok iného druhu z akéhokoľvek sociálneho zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia), vypláca sa dôchodok z československého dôchodkového zabezpečenia znížený o polovicu nižšieho dôchodku.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia iba vtedy, keď medzinárodná zmluva neustanovuje inak.

(4) Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí môže po dohode s ostatnými zúčastnenými orgánmi ustanoviť, najmä z dôvodov medzištátnej vzájomnosti, odchýlky od ustanovení odsekov 1 a 2 v prospech požívateľov dôchodkov.

§ 58a

Príplatok k dôchodku podľa § 25 ods. 7 a 8 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení zákona č. 47/1991 Zb. sa zlučuje s dôchodkom, ku ktorému patrí, a tvorí s ním naďalej jeden celok; na výšku tohto príplatku sa však neprihliada pri úprave dôchodku podľa § 54, § 64

ods. 2 a 3 a § 68 ods. 1. Zánikom nároku na dôchodok, s ktorým sa príplatok k dôchodku zlúčil, však nie je dotknutý nárok na tento príplatok podľa zákona o súdnej rehabilitácii.

Dvanásty diel
Odchylné ustanovenia pre účastníkov odboja

§ 59
Skupiny účastníkov odboja

(1) Účastníkmi odboja sú občania, ktorí podľa potvrdenia príslušného vojenského orgánu spĺňajú podmienky ustanovené zákonom č. 255/1946 Zb. o príslušníkoch československej armády v zahraničí a o niektorých iných účastníkoch národného boja za oslobodenie v znení neskorších predpisov (ďalej len „účastníci odboja“). Pre účastníkov odboja a pozostalých po nich platia ostatné ustanovenia tohto zákona s odchýlkami ustanovenými v tomto diele.

(2) Účastníci odboja sa na účely dôchodkového zabezpečenia zaraďujú do štyroch skupín:

a) do I. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,
   1. ktorých odbojová činnosť trvala aspoň štyri roky, ak v tomto čase aspoň šesť mesiacov
      – vykonávali poľnú službu v ozbrojených útvaroch, alebo
      – boli väznení z dôvodov fašistickej perzekúcie,[8])
   2. ktorí aspoň dva roky vykonávali poľnú službu v ozbrojených útvaroch,
   3. ktorí boli výkonnými letcami alebo parašutistami zhodenými alebo vysadenými v tyle nepriateľa,
   4. ktorí zomreli v boji alebo v čase väznenia z dôvodov fašistickej perzekúcie, alebo sa za uvedených okolností stali invalidnými alebo čiastočne invalidnými, ak táto invalidita trvá ku dňu vzniku nároku na dôchodok, alebo
   5. ktorých odbojová činnosť trvala nepretržite od roku 1939 do oslobodenia;

b) do II. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,
   1. ktorých odbojová činnosť trvala aspoň dva roky, ak v tomto čase aspoň tri mesiace
      – vykonávali poľnú službu v ozbrojených útvaroch, alebo
      – boli väznení z dôvodov fašistickej perzekúcie,
   2. ktorí aspoň šesť mesiacov vykonávali poľnú službu v ozbrojených útvaroch, alebo
   3. ktorých odbojová činnosť trvala aspoň štyri roky,
      ak nespĺňajú podmienky zaradenia do I. skupiny;

c) do III. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,
   1. ktorí boli príslušníkmi ozbrojených útvarov[9]) alebo boli väznení z dôvodov fašistickej perzekúcie alebo
   2. ktorých odbojová činnosť trvala aspoň rok,
      ak nespĺňajú podmienky zaradenia do I. alebo II. skupiny;

d) do IV. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,
   1. ktorých odbojová činnosť trvala kratšie ako jeden rok, alebo
   2. ktorí boli účastníkmi povstania v máji 1945,[10])
      ak nespĺňajú podmienky zaradenia do I., II. alebo III. skupiny.

(3) Nároky účastníkov odboja z 1. svetovej vojny a pozostalých po nich upravuje vykonávací predpis.

§ 60
Priemerný mesačný zárobok

Ak účastník odboja zmenil pre zdravotné postihnutie, ktoré utrpel v súvislosti s odbojovou činnosťou, svoje doterajšie zamestnanie, zisťuje sa jeho priemerný mesačný zárobok pre výpočet dôchodku, ak je to preňho výhodnejšie, z hrubých zárobkov rovnako kvalifikovaných zdravých pracovníkov z povolania, ktoré účastník odboja predtým vykonával.

§ 61
Vek potrebný pre nárok na starobný dôchodok

(1) Vek potrebný pre nárok na starobný dôchodok účastníka odboja I. a II. skupiny sa určí tak, že sa od veku 60 rokov u muža a veku 55 rokov u ženy odpočíta jeden rok za každý začatý rok odbojovej činnosti; potrebný vek však je najmenej 55 rokov u muža a 50 rokov u ženy, ak ide o účastníka odboja I. skupiny, a najmenej 57 rokov u muža a 52 rokov u ženy, ak ide o účastníka odboja II. skupiny.

(2) Vek potrebný pre nárok na starobný dôchodok účastníka odboja III. skupiny, ktorý bol aspoň šesť mesiacov väznený z dôvodov fašistickej perzekúcie, je 59 rokov u muža a 54 rokov u ženy.

(3) Vek potrebný pre nárok na starobný dôchodok účastníčky odboja je 55 rokov, ak ustanovenia odsekov 1 a 2 nie sú pre ňu výhodnejšie.

(4) Ak iné ustanovenia tohto zákona o veku potrebnom pre nárok na starobný dôchodok sú výhodnejšie, platia tieto iné ustanovenia.

§ 62
Vek potrebný pre nárok na pomerný starobný dôchodok

(1) Vek potrebný pre nárok na pomerný starobný dôchodok účastníka odboja I. a II. skupiny sa určí tak, že sa od veku 65 rokov odpočíta jeden rok za každý začatý rok odbojovej činnosti; potrebný vek však je najmenej 60 rokov u účastníka odboja I. skupiny a 62 rokov, ak ide o účastníka odboja II. skupiny.

(2) Vek potrebný pre nárok na pomerný starobný dôchodok účastníčky odboja I. a II. skupiny, ktorá bola zamestnaná aspoň 20 rokov, sa určí tak, že sa od veku 60 rokov odpočíta jeden rok za každý začatý rok odbojovej činnosti; potrebný vek však je najmenej 55 rokov, ak ide o účastníčku odboja I. skupiny, a 57 rokov, ak ide o účastníčku odboja II. skupiny.

(3) Vek potrebný pre nárok na pomerný starobný dôchodok účastníka odboja III. skupiny, ktorý bol aspoň šesť mesiacov väznený z dôvodov fašistickej perzekúcie, je 64 rokov, a ak ide o ženu, ktorá bola zamestnaná aspoň 20 rokov, 59 rokov.

§ 63
Výška starobného a invalidného dôchodku

(1) Základná výmera starobného a invalidného dôchodku tvorí pre účastníkov odboja

skupiny	
I.	60 %,
II.	55 %,
III. a IV.	50%

priemerného mesačného zárobku.

(2) Ustanovenia § 22 ods. 2 a 4 a § 30 ods. 3 a 5 platia s tým, že

a) percentné zvýšenie základnej výmery za každý rok zamestnania patrí účastníkom odboja I. a II. skupiny od 21. roka zamestnania,

b) obmedzenie percentného zvýšenia na 25 % priemerného mesačného zárobku platí iba pre účastníkov odboja II., III. a IV. skupiny, ak nie sú pre nich výhodnejšie iné ustanovenia tohto zákona.

(3) Za každý začatý rok odbojovej činnosti sa zvyšuje starobný a invalidný dôchodok účastníka odboja

skupiny	mesačne o Sk
I.	120
II. a III.	100
IV.	80

Zvýšenie dôchodku o tieto sumy patrí aj nad hranice ustanovené v odseku 2.

§ 64
Najvyššia a najnižšia výmera starobného a invalidného dôchodku

(1) Najvyššia výmera starobného a invalidného dôchodku účastníka odboja je 4 660 Sk mesačne.

(2) Najnižšia výmera starobného a invalidného dôchodku je, ak ide o účastníka odboja

skupiny	mesačne Sk
I.	2 090
II.	1 750
III.	1 500
IV.	1 410

(3) Najnižšia výmera čiastočného invalidného dôchodku účastníka odboja je polovica najnižšej výmery invalidného dôchodku.

(4) Najvyššie výmery úhrnov vyplácaných dôchodkov sú 4 660 Sk mesačne, ak je jedným z vyplácaných dôchodkov starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok účastníka odboja.

§ 65
Vdovský dôchodok účastníčky odboja a dôchodky pozostalých po účastníkoch odboja

(1) Vdove po účastníkovi odboja patrí vdovský dôchodok, ak sa splní niektorá z podmienok ustanovených v § 46 ods. 2 písm. a), c) až e), aj po uplynutí dvoch rokov po zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok.

(2) Najnižšia výmera vdovského dôchodku vdovy po účastníkovi odboja I. skupiny je 1 300 Sk mesačne, po účastníkovi odboja II. skupiny 1 100 Sk mesačne a po účastníkovi odboja III. a IV. skupiny 1 070 Sk mesačne. Ustanovenia § 47 ods. 5 a 6 platia pritom aj tu.

(3) Ak ide o účastníčku odboja, ktorá nemá príjem zo zamestnania alebo z inej zárobkovej činnosti a poberá len vdovský dôchodok alebo vdovský a čiastočný invalidný dôchodok, je

najnižšou výmerou vdovského dôchodku alebo úhrnu týchto dôchodkov suma uvedená v § 64 ods. 2 podľa toho, do ktorej skupiny účastníkov odboja je zaradená.

(4) Vdovský dôchodok sa vdove zárobkovo činnej nekráti, ak ide o účastníčku odboja alebo vdovu po účastníkovi odboja.

(5) Najnižšia výmera starobného alebo invalidného dôchodku vdovy po účastníkovi odboja, ktorá nemá nárok na vdovský dôchodok, je 1 300 Sk mesačne, ak ide o vdovu po účastníkovi odboja I. skupiny, 1 100 Sk mesačne, ak ide o vdovu po účastníkovi odboja II. skupiny, a 1 070 Sk mesačne, ak ide o vdovu po účastníkovi odboja III. a IV. skupiny.

(6) Najnižšia výmera sirotského dôchodku jednostranne osirelého dieťaťa po účastníkovi odboja je 600 Sk mesačne a sirotského dôchodku obojstranne osirelého dieťaťa po účastníkovi odboja 800 Sk mesačne.

§ 66
Výška sociálneho dôchodku

(1) Ak sa účastníkovi odboja prizná sociálny dôchodok, poskytuje sa účastníkovi odboja

skupiny	mesačne Sk
I.	2090
II.	1 750
III.	1 500
IV.	1 410

(2) Ak sa vdove po účastníkovi odboja prizná sociálny dôchodok, poskytuje sa najmenej vo výške ustanovenej v § 65 ods. 2.

§ 67
Výška dôchodkov rodičov účastníka odboja

Ak sa rodičom účastníka odboja, ktorý v súvislosti s odbojovou činnosťou padol, bol popravený alebo zomrel vo väzení, poskytuje starobný, invalidný, vdovský alebo sociálny dôchodok, patrí tento dôchodok, ak ide o jednotlivca, najmenej vo výške 1 000 Sk mesačne, a ak ide o manželskú dvojicu, najmenej vo výške 1 700 Sk mesačne. Pri úhrne dôchodkov patriacich rodičovi (rodičom) sa zvýšenie prizná k vyššiemu (najvyššiemu) dôchodku tak, aby úhrn dôchodkov dosiahol sumu 1 000 Sk mesačne, prípadne 1 700 Sk mesačne.

§ 68

Zrušený.

§ 69

Dôchodok, prípadne úhrn dôchodkov účastníka odboja spolu so zvýšením dôchodku pre bezvládnosť nesmie presiahnuť mesačne sumu uvedenú v § 70 ods. 2 písm. a).

TRETIA HLAVA
ZVÝŠENIE DÔCHODKU PRE BEZVLÁDNOSŤ

§ 70

(1) Ak je dôchodca trvale taký bezvládny, že potrebuje, aby ho ošetrovala a obsluhovala iná osoba, zvyšuje sa mu dôchodok, prípadne úhrn dôchodkov

a) pri čiastočnej bezvládnosti o 200 Sk mesačne,

b) pri prevažnej bezvládnosti o 400 Sk mesačne,

c) pri úplnej bezvládnosti o 600 Sk mesačne.

(2) Dôchodok, prípadne úhrn dôchodkov spolu so zvýšením dôchodku pre bezvládnosť nesmie presiahnuť mesačne sumu

a) 4 660 Sk, ak ide o občana uvedeného v § 31 ods. 1 písm. a),

b) 4 070 Sk, ak ide o občana uvedeného v § 31 ods. 1 písm. b),

c) 3 640 Sk, ak ide o občana uvedeného v § 31 ods. 1 písm. c), alebo

d) 3 540 Sk.

(3) Sirotský dôchodok sa pre bezvládnosť zvyšuje najskôr od siedmeho roka veku dieťaťa.

ŠTVRTÁ HLAVA
VÝCHOVNÉ K DÔCHODKOM A PRÍPLATOK K VÝCHOVNÉMU

§ 71

Zrušený.

PIATA HLAVA
ĎALŠIE DÁVKY POSKYTOVANÉ DÔCHODCOM

§ 72

(1) Kúpeľná starostlivosť, podpora pri narodení dieťaťa a pohrebné sa poskytujú požívateľom dôchodkov a ich rodinným príslušníkom uvedeným v § 54 ods. 6 za podmienok a vo výške ako pracujúcim v pracovnom pomere podľa predpisov o nemocenskom poistení, ak sa splnili podmienky ich poskytnutia v čase trvania nároku na dôchodok alebo v ochrannej lehote a ak ich nemožno poskytnúť podľa predpisov o nemocenskom poistení alebo iných predpisov nemocenského zabezpečenia.

(2) Ochranná lehota je 42 dní odo dňa, ktorým zanikol nárok na dôchodok. U žien, ktorým zanikol nárok na dôchodok v čase tehotenstva, je ochranná lehota šesť mesiacov.

TRETIA ČASŤ
SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

PRVÁ HLAVA
ROZSAH SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI

§ 73

(1) Sociálnou starostlivosťou zabezpečuje štát pomoc občanom, ktorých životné potreby nie sú dostatočne zabezpečené príjmami z pracovnej činnosti, dávkami dôchodkového alebo

nemocenského zabezpečenia, prípadne inými príjmami, a občanom, ktorí ju potrebujú vzhľadom na svoj zdravotný stav alebo vek alebo ktorí bez pomoci spoločnosti nemôžu prekonať ťažkú životnú situáciu alebo nepriaznivé životné pomery.

(2) V oblasti sociálnej starostlivosti štát zabezpečuje poradenskú a výchovnú činnosť, najmä výchovu k zodpovednému rodičovstvu, k upevňovaniu rodinných vzťahov a k vzájomnej pomoci medzi občanmi, predovšetkým k pomoci občanom ťažko zdravotne postihnutým a starým občanom, a poskytuje ďalšie dávky a služby.

(3) Pri plnení úloh sociálnej starostlivosti štátne orgány úzko spolupracujú s obcami, s občianskymi združeniami, s cirkevnými, charitatívnymi a inými organizáciami.

(4) Organizácie umožňujú svojim bývalým pracovníkom (členom výrobných družstiev a členom jednotných roľníckych družstiev), ktorí odišli do starobného alebo invalidného dôchodku, účasť na kultúrnych, spoločenských, rekreačných a iných akciách organizácie a na závodnom stravovaní, ak ich organizácia poskytuje svojim pracovníkom (členom).

(5) Sociálna starostlivosť zahŕňa najmä starostlivosť

a) o rodinu a deti,

b) o občanov ťažko zdravotne postihnutých,

c) o starých občanov,

d) o občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc,

e) o občanov spoločensky neprispôsobených.

(6) V rámci sociálnej starostlivosti sa poskytujú najmä tieto dávky a služby:

a) peňažné dávky,

b) vecné dávky,

c) výchovná a poradenská starostlivosť,

d) sociálno-právna ochrana,

e) pracovná rehabilitácia,

f) ústavná sociálna starostlivosť,

g) starostlivosť v ostatných zariadeniach sociálnej starostlivosti,

h) opatrovateľská služba,

i) stravovanie,

j) kultúrna a rekreačná starostlivosť,

k) mimoriadne výhody pre niektoré skupiny občanov ťažko zdravotne postihnutých,

l) bezúročné pôžičky.

§ 73a

(1) Sociálne služby môžu poskytovať aj právnické osoby a fyzické osoby.

(2) Príslušné štátne orgány a obce môžu právnickým osobám a fyzickým osobám poskytujúcim sociálne služby poskytovať príspevky na úhradu nákladov za tieto služby; v týchto prípadoch majú príslušné orgány sociálneho zabezpečenia a obce právo kontrolovať hospodárenie s poskytnutými príspevkami a požadovať vyúčtovanie a právo na vrátenie poskytnutých príspevkov, ak boli použité v rozpore s účelom, na ktorý sa poskytli.

(3) Príslušné štátne orgány majú právo sledovať úroveň poskytovaných sociálnych služieb a dodržiavanie nevyhnutných, najmä zdravotníckych a hygienických podmienok, a ukladať opatrenia na odstránenie zistených závad.

DRUHÁ HLAVA
STAROSTLIVOSŤ O RODINU A DETI

§ 74
Pomoc rodinám s deťmi

(1) Príslušné štátne orgány a obce poskytujú na zabezpečenie životných potrieb nezaopatreným deťom, ich rodičom, najmä osamelým matkám (otcom) starajúcim sa o nezaopatrené deti, ženám v čase tehotenstva a prípadne ďalším občanom, ktorí majú v priamej starostlivosti nezaopatrené dieťa, služby a dávky sociálnej starostlivosti, a to najmä príspevok na výživu dieťaťa, príspevok na rekreáciu detí dôchodcu a ďalšie peňažné dávky, vecné dávky, opatrovateľskú službu a starostlivosť v zariadeniach sociálnej starostlivosti.

(2) Príslušné štátne orgány a obce v spolupráci so školami, zdravotníckymi zariadeniami a ďalšími organizáciami pripravujú deti a mládež poradenskou a výchovnou činnosťou na manželstvo a zodpovedné rodičovstvo, napomáhajú vytvárať priaznivé vzťahy v rodinách ohrozených rozvratom a prispievajú k prekonávaniu dôsledkov tohto rozvratu. Na plnenie týchto úloh príslušné štátne orgány môžu zriaďovať špecializované poradenské pracoviská. Príslušné štátne orgány zisťujú prípady ohrozeného alebo narušeného vývoja detí, pôsobia na odstránenie jeho príčin a dôsledkov a zabezpečujú sociálno-právnu ochranu týchto detí.

§ 75

Zrušený.

TRETIA HLAVA
ZABEZPEČENIE OBČANOV VYKONÁVAJÚCICH SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH A ČLENOV ICH RODÍN

Zrušená.

ŠTVRTÁ HLAVA
STAROSTLIVOSŤ O OBČANOV SO ZMENENOU PRACOVNOU SCHOPNOSŤOU

§ 80

Zrušený.

§ 81

Zrušený.

§ 82

Zrušený.

§ 83

Zrušený.

§ 84

Zrušený.

§ 85

Zrušený.

PIATA HLAVA
STAROSTLIVOSŤ O ŤAŽKO ZDRAVOTNE POSTIHNUTÝCH OBČANOV A STARÝCH OBČANOV

§ 86

(1) Občanom ťažko zdravotne postihnutým a starým občanom poskytujú príslušné štátne orgány a obce služby, vecné a peňažné dávky na zmiernenie alebo prekonanie následkov ich postihnutia a uspokojovanie potrieb odôvodnených starnutím.

(2) Služby sociálnej starostlivosti sa poskytujú v domácnostiach alebo zariadeniach sociálnej starostlivosti.

(3) Občanom s ťažkým telesným, zmyslovým alebo mentálnym postihnutím, ktoré podstatne obmedzuje ich pohybovú alebo orientačnú schopnosť, sa poskytujú mimoriadne výhody podľa druhu a stupňa postihnutia, najmä v doprave alebo pri potrebe sprievodcu.

(4) Štát je povinný osobám uvedeným v odseku 3 vytvárať podmienky na ich začlenenie do spoločenského a verejného života vrátane vhodného pracovného zaradenia a uplatnenia.

§ 87

(1) Ústavy sociálnej starostlivosti poskytujú ťažko zdravotne postihnutým občanom a starým občanom tieto nevyhnutné služby: stravovanie, bývanie a zaopatrenie, ak osobitný predpis neustanovuje inak,[12a]) v prípade potreby osobné vybavenie, rehabilitáciu, kultúrnu a rekreačnú starostlivosť, výchovnú a poradenskú starostlivosť; zabezpečujú tiež poskytovanie zdravotníckej starostlivosti a umožňujú im účasť na verejnom a spoločenskom živote, pracovné uplatnenie alebo pracovnú činnosť.

(2) Ťažko zdravotne postihnutým deťom a mládeži poskytujú ústavy sociálnej starostlivosti okrem nevyhnutných služieb uvedených v odseku 1 aj vzdelávanie a prípravu na povolanie.

(3) Ústavná sociálna starostlivosť sa poskytuje formou celoročného, týždenného, denného alebo prechodného pobytu.

§ 88

Zrušený.

§ 89

Zrušený.

ŠIESTA HLAVA
STAROSTLIVOSŤ O OBČANOV, KTORÍ POTREBUJÚ OSOBITNÚ POMOC, A O OBČANOV SPOLOČENSKY NEPRISPÔSOBENÝCH

§ 90

(1) Občanom, ktorých životné potreby nie sú zabezpečené vlastnými príjmami preto, že nie sú v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnom vzťahu, ani nevykonávajú samostatnú zárobkovú činnosť, ani sa nepripravujú na budúce povolanie a sú vedení na príslušnom úrade práce v evidencii uchádzačov o zamestnanie, ktorý im nemôže zabezpečiť vhodné zamestnanie, a sú sociálne odkázaní,[12b]) poskytujú obvodné úrady a obce služby, vecné a peňažné dávky.

(2) Občanom, ktorí sa prechodne ocitli v mimoriadne ťažkých pomeroch alebo ktorí v nich žijú, sa poskytuje výchovná a poradenská starostlivosť, služby, vecné a peňažné dávky, prípadne bezúročné pôžičky, aby mohli tieto pomery prekonať, ak tak nemôžu urobiť vlastným pričinením.

§ 91

(1) Príslušné štátne orgány a obce v spolupráci s ostatnými štátnymi orgánmi, občianskymi združeniami, cirkevnými, charitatívnymi a inými organizáciami poskytujú starostlivosť občanom spoločensky neprispôsobeným (napríklad občanom po skončení protialkoholického alebo protitoxikomanického liečenia, po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody), ktorou sa sleduje riešenie sociálnych dôsledkov ich spoločenskej neprispôsobenosti. Cieľom tejto starostlivosti je vytvárať aktívny vzťah týchto občanov k práci a spoločnosti a napomáhať, aby viedli riadny spôsob života.

(2) Spoločensky neprispôsobeným občanom sa poskytuje najmä pomoc pri pracovnom umiestnení,[13]) výchovná a poradenská starostlivosť, pomoc pri ubytovaní a ubytovanie v zariadeniach sociálnej starostlivosti, vecné dávky, prípadne peňažné dávky a bezúročné pôžičky.

SIEDMA HLAVA
ÚHRADA NÁKLADOV SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI

§ 92

(1) Dávky a služby sociálnej starostlivosti sa poskytujú bez úhrady nákladov alebo za plnú, alebo čiastočnú úhradu. O povinnosti príjemcu uhradiť náklady za poskytnutú dávku alebo službu sociálnej starostlivosti rozhoduje príslušný štátny orgán alebo obec, ktorý dávku alebo službu sociálnej starostlivosti poskytol.

(2) Dávkami a službami sociálnej starostlivosti, za ktoré nemožno vyžadovať úhradu, sú

a) mimoriadne výhody a peňažné dávky pre niektoré skupiny občanov ťažko zdravotne postihnutých a niektoré nevyhnutné úkony opatrovateľskej služby,

b) výchovná a poradenská starostlivosť,

c) sociálno-právna ochrana,

d) ďalšie služby a dávky ustanovené vykonávacím predpisom.

(3) Za sociálne potrebných občanov uhrádza náklady na ostatné dávky a služby sociálnej starostlivosti úplne alebo čiastočne štát. V týchto prípadoch však môže príslušný štátny orgán od osôb povinných výživou voči tomuto občanovi požadovať úhradu nákladov za dávku alebo službu, a to postupne od manžela (manželky), detí alebo rodičov občana, ktorému sa dávka alebo služba poskytla; od detí možno úhradu nákladov požadovať iba vtedy, keď rodičovi nevznikol nárok na

starobný alebo invalidný dôchodok, alebo na dôchodok za výsluhu rokov, a od rodičov len vtedy, keď sa dávka alebo služba poskytla nezaopatrenému dieťaťu.

(4) Ak medzi príslušným štátnym orgánom a osobami uvedenými v odseku 3 nedôjde k dohode o úhrade nákladov za poskytnuté dávky alebo služby, rozhodne o povinnosti týchto osôb uhradiť náklady a o výške tejto úhrady súd na návrh príslušného štátneho orgánu. O úhrade nákladov ústavnej sociálnej starostlivosti poskytovanej nezaopatreným deťom, ktoré majú uhrádzať ich rodičia, však rozhoduje príslušný štátny orgán.

(5) Pri ustanovení výšky úhrady podľa odsekov 1, 3 a 4 sa vychádza z príjmov a rodinných a majetkových pomerov občana, od ktorého sa úhrada požaduje; pri zmene týchto pomerov sa môže výška úhrady upraviť znova odo dňa ich zmeny. Ak ide o opakujúce sa plnenie, možno uložiť aj povinnosť uhrádzať sumy, ktoré sa stanú splatnými až v budúcnosti. Sumy dlžné za poskytnutie dávky alebo služby sa neúrokujú.

§ 93

(1) Občania platia úhradu za služby v ústavoch sociálnej starostlivosti poskytované podľa § 87. V prípade pobytu v ústave sociálnej starostlivosti platia úhradu za pobyt. Rozsah a druh poskytovaných služieb vrátane ich poskytovania v rámci pobytu sa upraví dohodou s výnimkou nariadenej ochrannej alebo ústavnej výchovy.

(2) Výšku úhrady, spôsob jej určenia a platenia a prípady, v ktorých občania úhradu neplatia alebo ju platia len čiastočne, podmienky a výšku vreckového ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky vyhláškou.

ŠTVRTÁ ČASŤ
SPOLOČNÉ USTANOVENIA

PRVÁ HLAVA
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA O NÁROKOCH A VÝPLATÁCH DÁVOK A POSKYTOVANÍ SLUŽIEB SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA

§ 94
Vznik nároku na dávku a jej výplatu

(1) Nárok na dávku dôchodkového zabezpečenia a sociálnej starostlivosti (ďalej len „dávka“) vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

(2) Nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených pre vznik nároku na dávku a jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky, ak nie je ustanovené, že taká žiadosť nie je potrebná.

(3) Dávka, na ktorú vzniká nárok rozhodnutím príslušného orgánu, sa môže priznať a vyplácať najskôr od začiatku mesiaca, v ktorom sa začalo konanie o poskytnutí tejto dávky.

Dodatočné priznanie, zmeny výšky a zánik nároku na dávku a jej výplatu

§ 95

(1) Ak sa dodatočne zistí, že sa dávka priznala alebo sa vypláca v nižšej sume, ako patrí, alebo že sa neprávom odoprela alebo že sa priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí, dávka sa zvýši alebo prizná.

(2) Dávka sa zvýši alebo prizná podľa odseku 1 odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac však za tri roky späť odo dňa zistenia alebo uplatnenia nároku na dávku alebo na jej zvýšenie.

(3) Dávka uvedená v § 94 ods. 3 sa môže odňať najskôr odo dňa, ktorým sa zmenili skutočnosti rozhodné pre jej priznanie.

§ 96

(1) Ak zanikol nárok na dávku alebo ak sa zistí, že dávka sa priznala neprávom, dávka sa odníme.

(2) Ak sa zistí, že dávka sa priznala vo vyššej sume, ako patrí, dávka sa zníži.

(3) Ak sa zmenia skutočnosti rozhodné pre nárok na výplatu dávky, jej výplata sa zastaví alebo sa dávka vypláca v nižšej alebo vyššej sume.

(4) Dávka sa odníme alebo zníži alebo jej výplata sa zastaví odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa už vyplatila. Dávka podmienená dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom však patrí v doterajšej výške až do dňa predchádzajúceho dňu jej najbližšej výplaty, ktorá nasleduje po dni doručenia rozhodnutia o odňatí alebo znížení dávky alebo zastavení jej výplaty. Ak sa výplata tejto dávky zastavila podľa § 106 ods. 3 a ak sa zistí, že občan prestal byť invalidným alebo čiastočne invalidným už pred zastavením výplaty dávky, dávka nepatrí odo dňa zastavenia jej výplaty; ak sa zistí, že občan prestal byť invalidným alebo čiastočne invalidným až po zastavení výplaty dávky, dávka nepatrí odo dňa, ktorým prestal byť invalidným alebo čiastočne invalidným.

(5) Ak zanikol nárok na dávku alebo na jej výplatu, prípadne na časť výplaty pre priznanie inej dávky, zúčtujú sa sumy inej dávky patriace odo dňa jej priznania so sumami doterajšej dávky vyplatenými za ten istý čas.

§ 96a

(1) Dávka sociálnej starostlivosti sa poskytne preddavkovo, ak sa začalo konanie o poskytnutie dávky nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia alebo štátnej sociálnej dávky, konanie o určenie otcovstva, konanie o určenie výživného alebo konanie o nárokoch z pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu vrátane mzdových nárokov. Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vydaného v takomto konaní zúčtuje príslušný orgán[12c]) poskytnutú dávku sociálnej starostlivosti s prihliadnutím na výšku priznanej dávky nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia alebo štátnej sociálnej dávky, výšku výživného alebo výšku mzdových nárokov.

(2) Dávka sociálnej starostlivosti sa zníži alebo odníme, ak sa nevyužíva na účel, na ktorý bola poskytnutá. Tým nie je dotknutá povinnosť zabezpečiť výživu a základné osobné potreby nezaopatrených detí.

§ 97

(1) Nárok na dávku nezaniká uplynutím času.

(2) Nárok na výplatu dávky alebo jej časti zaniká, ak nie je uvedené inak, uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrí. Nárok na výplatu výchovného za jednotlivé kalendárne mesiace zaniká, ak sa neuplatnil do troch rokov od posledného mesiaca, za ktorý patrí. Uvedené lehoty neplynú počas konania o dávke a po dobu, po ktorú občanovi, ktorý musí mať opatrovníka, nebol opatrovník ustanovený.

Obmedzenie výplaty a zníženie dávok

§ 98

(1) Starobný dôchodok sa nevypláca po dobu ďalšieho zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok a po dobu, po ktorú sa oprávnenému poskytuje nemocenské, ak sa ďalej neustanovuje inak.

(2) Ak občan vykonáva zamestnanie dojednané na dobu najviac jedného roka, starobný dôchodok sa vypláca, a to aj za dobu, keď mu patrí nemocenské z tohto zamestnania.

(3) Zamestnaním sa rozumie zamestnanie v pracovnom pomere, pracovná činnosť v pomere člena výrobného družstva a poľnohospodárskeho družstva, práce vykonávané na základe dohody o pracovnej činnosti, služba v ozbrojených silách a iné činnosti, ktoré sa podľa tohto zákona alebo predpisov vydaných podľa neho hodnotia pre vznik nároku na dôchodok a jeho výšku. Zamestnaním sa rozumie aj činnosť samostatne zárobkovo činnej osoby bez ohľadu na to, či je zúčastnená na sociálnom zabezpečení; u samostatne zárobkovo činnej osoby sa podmienka dojednania zamestnania na dobu najviac jedného roka považuje za splnenú.

(4) Invalidný a čiastočný invalidný dôchodok sa nevypláca po dobu poskytovania nemocenského priznaného na podklade nemocenského zabezpečenia z doby pred vznikom nároku na dôchodok. Invalidný a čiastočný invalidný dôchodok priznaný podľa § 34 ods. 1 písm. a) a § 38 sa vypláca najskôr po skončení služby v ozbrojených silách, za ktorej výkonu došlo k úrazu alebo ochoreniu; to platí obdobne, ak k úrazu alebo ochoreniu došlo pri výkone civilnej služby.

(5) Ak sa priznáva starobný alebo invalidný dôchodok spätne aj za dobu, po ktorú sa poskytovalo hmotné zabezpečenie uchádzačov o zamestnanie,[27]) zúčtuje sa doplatok dôchodku s vyplateným hmotným zabezpečením; to neplatí, ak ide o invalidný dôchodok priznaný podľa § 29 ods. 2 písm. b).

§ 99

Zrušený.

§ 100

(1) Ak dôchodca vykonáva trest odňatia slobody dlhší ako jeden mesiac alebo je vo väzbe, dôchodok sa nevypláca. Ak bol dôchodca vo výkone trestu odňatia slobody neprevyšujúcom tri mesiace, vyplatí sa mu dôchodok spätne za jeden mesiac; ak bol prepustený z väzby bez toho, žeby bol odsúdený, vyplatí sa mu dôchodok spätne za celý čas väzby.

(2) Dôchodcovi uvedenému v odseku 1, jeho manželke a deťom uvedeným v § 71 ods. 2 sa na žiadosť vypláca časť dôchodku, najmenej však jedna polovica, ktorá je potrebná na úhradu ich potrieb alebo záväzkov, a to za podmienok a vo výške ustanovených vykonávacím predpisom; výchovné sa vypláca neobmedzene. Ak sa vyplácala časť dôchodku, najmenej však jedna polovica, a ak sa dôchodcovi dopláca dôchodok spätne, vyplatí sa mu len rozdiel.

§ 101
Lehoty na výplatu dávok a zaokrúhľovanie výšky dávok

(1) Dávky sa vyplácajú vopred v pravidelných mesačných lehotách určených platiteľom dávky, ak vykonávací predpis neustanoví inak. Zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť sa vypláca spolu s dôchodkom, ku ktorému patrí.

(2) Dávky sa môžu vyplácať preddavkom; preddavky sa zúčtovávajú za obdobie nepresahujúce 12 mesiacov, ak nejde o zúčtovanie dôchodku z cudziny. Ak dávky nedosahujú 100 Sk mesačne, môžu sa vyplácať v dlhších ako mesačných lehotách. Podrobnosti ustanoví vykonávací predpis.

(3) Výška dávok sa zaokrúhľuje na celé koruny smerom nahor.

§ 102
Výplata dávok oprávneným a iným príjemcom

(1) Dávky sa vyplácajú v hotovosti; na základe žiadosti oprávneného sa dávka dôchodkového zabezpečenia alebo jej časť môže poukazovať na účet oprávneného v československom peňažnom ústave. Príjemcom dávky je oprávnený alebo jeho zákonný zástupca, alebo osobitný príjemca.

(2) Osobitným príjemcom je

a) občan určený rozhodnutím príslušného štátneho orgánu,

b) občan, ktorému sa vyplácal sirotský dôchodok do dňa nadobudnutia spôsobilosti dieťaťa na právne úkony, a to od tohto dňa,

c) právnická osoba určená rozhodnutím príslušného štátneho orgánu.

(3) Príslušný štátny orgán ustanoví osobitného príjemcu s jeho súhlasom v prípadoch, keby sa výplatou dávky doterajšiemu príjemcovi zrejme nedosiahol účel, na ktorý má dávka slúžiť, alebo keby sa tým poškodzovali záujmy osôb, ktoré je dôchodca povinný vyživovať, alebo ak oprávnený, prípadne jeho zákonný zástupca nemôže výplatu prijímať. Súhlas oprávneného, prípadne jeho zákonného zástupcu s ustanovením osobitného príjemcu sa vyžaduje iba v prípade, že oprávnený, prípadne jeho zákonný zástupca nemôže výplatu prijímať.

(4) Zákonný zástupca a osobitný príjemca sú povinní dávku použiť iba v prospech oprávneného a osôb, ktoré je oprávnený povinný vyživovať. Osobitný príjemca ustanovený oprávnenému, ktorý nemôže výplatu prijímať, používa dávku podľa pokynov oprávneného.

(5) Príslušný štátny orgán dohliada, ako ním ustanovený osobitný príjemca plní svoje povinnosti; ak osobitný príjemca svoje povinnosti neplní, príslušný štátny orgán ustanoví iného príjemcu.

(6) Ak sa dávka vypláca osobitnému príjemcovi podľa odseku 2 písm. b), môže on alebo oprávnený kedykoľvek po nadobudnutí spôsobilosti na právne úkony požiadať platiteľa dávky, aby sa dávka vyplácala už do rúk oprávneného; ak tak neurobí, vypláca sa dávka aj naďalej doterajšiemu príjemcovi.

(7) Ak sa dávka vypláca osobitnému príjemcovi podľa odseku 2 písm. c), môže sa vyplatiť bezhotovostným prevodom z účtu príslušného štátneho orgánu alebo obce na účet osobitného príjemcu.

§ 103
Nárok na dávky a služby a ich poskytovanie vo vzťahu k cudzine

(1) Na dávky a služby nemajú nárok občania, ktorí nemajú trvalý pobyt na území Československej socialistickej republiky.

(2) Dávky sa nevyplácajú do cudziny a nepatria za čas, po ktorý sa oprávnený zdržiava v cudzine trvale. O tom, že sa dávka pri pobyte v cudzine do cudziny nevypláca, sa nevydáva rozhodnutie. Služby sociálnej starostlivosti sa počas pobytu v cudzine neposkytujú.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia iba vtedy, keď medzinárodná zmluva neustanoví inak.

(4) Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky môže po dohode s ostatnými zúčastnenými orgánmi výnosom ustanoviť podmienky nároku a výplaty dávok odchylne od ustanovení odsekov 1 a 2 alebo môže povoliť výnimky z ustanovení odsekov 1 a 2.

§ 104
Prechod nároku pri úmrtí oprávneného

(1) Nárok na dávku zaniká dňom smrti oprávneného.

(2) Ak oprávnený zomrel po uplatnení nároku na dávku dôchodkového zabezpečenia, vstupujú do ďalšieho konania o dávke a nadobúdajú nárok na sumy splatné do dňa smrti oprávneného postupne manželka (manžel), deti a rodičia, ak žili s oprávneným v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti. Podmienka spoločnej domácnosti nemusí byť splnená u detí, ktoré majú nárok na sirotský dôchodok po zomretom.

(3) Ak sa dávka priznala pred smrťou oprávneného, vyplatia sa splatné sumy, ktoré sa nevyplatili do dňa smrti oprávneného, členom jeho rodiny podľa poradia a za podmienok ustanovených v odseku 2.

(4) Nároky prechádzajúce na osoby uvedené v odsekoch 2 a 3 nie sú predmetom dedičstva; predmetom dedičstva sa stávajú, ak niet týchto pozostalých.

§ 105
Postúpenie a zrážky

(1) Nároky na dávky sa nemôžu postúpiť.

(2) Dohoda o zrážkach z dôchodku sa môže uzavrieť iba pre pohľadávky na výživnom a na príspevku na výživu, a to až do sumy, ktorú možno zraziť výkonom rozhodnutia. Občan môže s platiteľom dávky uzavrieť dohodu o zrážkach z dôchodku na úhradu preplatku na dávke, a to až do sumy, ktorú možno zraziť výkonom rozhodnutia. Ostatné dávky nemôžu byť predmetom dohody o zrážkach.

(3) Pre výkon rozhodnutia zrážkami z dôchodku platia predpisy o výkone súdnych rozhodnutí zrážkami zo mzdy. Ak však ide o výkon rozhodnutia zrážkami z dôchodku občana, ktorý zo svojho dôchodku uhrádza náklady za pobyt v ústave sociálnej starostlivosti, ktorého zriaďovateľom je štát alebo obec, nepodlieha výkonu rozhodnutia suma potrebná na úhradu pobytu a suma rovnajúca sa výške vreckového v týchto ústavoch; zostávajúca časť dôchodku potom podlieha výkonu rozhodnutia celá. Ostatné dávky nepodliehajú výkonu rozhodnutia.

DRUHÁ HLAVA
POVINNOSTI A ZODPOVEDNOSŤ OBČANOV A ORGANIZÁCIÍ V SOCIÁLNOM ZABEZPEČENÍ

Povinnosti a zodpovednosť občanov

§ 106

(1) Oprávnený alebo iný príjemca dávky alebo služby sociálnej starostlivosti je povinný písomne ohlásiť príslušnému orgánu sociálneho zabezpečenia do ôsmich dní zmeny v skutočnostiach rozhodných pre trvanie nároku na dávku alebo službu sociálnej starostlivosti, jej výšku a výplatu alebo poskytovanie.

(2) Ak bol oprávnený alebo iný príjemca vyzvaný orgánom sociálneho zabezpečenia, aby osvedčil skutočnosti rozhodné pre nárok na dávku alebo službu sociálnej starostlivosti, jej výšku alebo výplatu, je povinný výzve vyhovieť, a to v lehote do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak orgán sociálneho zabezpečenia neurčil dlhšiu lehotu; ak tak neurobí v určenej lehote, môže sa výplata dávky, prípadne poskytovanie služby sociálnej starostlivosti zastaviť, ak oprávnený alebo iný príjemca bol vo výzve na tento následok upozornený.

(3) Výplata dávky alebo poskytovanie služby sociálnej starostlivosti podmienené nepriaznivým zdravotným stavom sa môže zastaviť, ak sa občan, ktorého zdravotný stav treba zistiť, nepodrobí vyšetreniu zdravotného stavu alebo inému odbornému vyšetreniu a občan, prípadne jeho zákonný zástupca alebo osobitný príjemca sa upozornil na možnosť zastavenia výplaty dávky alebo poskytovania služby sociálnej starostlivosti.

(4) Ak sa občan so zmenenou pracovnou schopnosťou nepodrobí vyšetreniu zdravotného stavu alebo inému odbornému vyšetreniu, nepovažuje sa odo dňa uvedeného v rozhodnutí orgánu sociálneho zabezpečenia za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou; podmienkou však je, že bol na túto možnosť občan so zmenenou pracovnou schopnosťou alebo jeho zákonný zástupca upozornený.

(5) Občania, od ktorých je príslušný štátny orgán oprávnený požadovať úhradu nákladov vynaložených na dávky alebo služby sociálnej starostlivosti, sú povinní v lehote uvedenej v odseku 2 osvedčiť výšku svojich príjmov a hlásiť zmeny v ich výške, ako aj zmeny v rodinných a majetkových pomeroch, ktoré sú rozhodné pre výšku tejto úhrady.

§ 107

(1) Príjemca dávky, ktorý nesplnil niektorú jemu uloženú povinnosť, prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, alebo vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého nepatrila vôbec alebo v poskytovanej výške; to platí najmä vtedy, keď nesplnil ohlasovaciu povinnosť, dávku vylákal alebo zamlčal niektorú rozhodnú skutočnosť.

(2) O povinnosti vrátiť dávku poskytnutú neprávom alebo v nesprávnej výške rozhoduje orgán, ktorý je príslušný rozhodovať o priznaní, znížení alebo odňatí dávky alebo jej časti. Sumy neprávom prijaté sa môžu zrážať aj z bežne vyplácanej alebo neskôr priznanej dávky alebo zo mzdy oprávneného; pritom obdobne platia predpisy o výkone súdnych rozhodnutí zrážkou zo mzdy.

(3) Nárok na vrátenie dávky poskytnutej neprávom alebo v nesprávnej výške zaniká uplynutím troch rokov odo dňa, keď orgán sociálneho zabezpečenia túto skutočnosť zistil, najneskôr však uplynutím desiatich rokov odo dňa, za ktorý sa dávka vyplatila. Tieto lehoty neplynú počas konania o opravnom prostriedku, výkonu rozhodnutia, alebo ak sa na úhradu preplatku vykonávajú zrážky z dávky.

(4) O povinnosti uhradiť výdavky vynaložené na službu sociálnej starostlivosti poskytnutú neprávom, bez úhrady nákladov alebo len za nižšiu úhradu platia ustanovenia odsekov 1 až 3.

(5) Rozhodnutie vydané podľa odsekov 2 a 4 možno vykonať najneskôr do desiatich rokov po uplynutí lehoty ustanovenej pre splnenie uloženej povinnosti.

§ 108
Povinnosť organizácií viesť záznamy a podávať hlásenia na účely sociálneho zabezpečenia

(1) Organizácie sú povinné viesť potrebné záznamy o skutočnostiach rozhodných pre nároky na dávky, ich výšku a výplatu a predkladať ich príslušným orgánom sociálneho zabezpečenia.

(2) Zmeny v skutočnostiach rozhodných pre trvanie nároku na dávku, jej výšku a výplatu sú organizácie povinné písomne hlásiť, ak nie je určené inak, do ôsmich dní; vykonávací predpis ustanoví náležitosti a spôsob hlásenia. Na výzvu orgánov sociálneho zabezpečenia sú organizácie povinné podať hlásenie a predložiť záznamy v lehote určenej týmto orgánom, ak lehota nie je určená do ôsmich dní od doručenia výzvy.

(3) Orgány sociálneho zabezpečenia majú právo preskúmať správnosť a úplnosť záznamov a hlásení a včasnosť a spôsob ich predloženia a podania.

§ 109
Zodpovednosť organizácie

(1) Ak organizácia nepodala hlásenie alebo nepredložila záznam buď vôbec, alebo nie určeným spôsobom, alebo včas alebo podané hlásenie, predložený záznam alebo údaje potvrdené organizáciou boli nesprávne a v dôsledku toho sa dávka poskytla neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, je povinná nahradiť neprávom vyplatené sumy.

(2) O povinnosti nahradiť neprávom vyplatené sumy rozhoduje orgán sociálneho zabezpečenia, ktorý je príslušný rozhodovať o dávke. Nárok na náhradu neprávom vyplatených súm zaniká uplynutím troch rokov odo dňa, keď orgán sociálneho zabezpečenia zistil, že sumy sa vyplatili neprávom, najneskôr však uplynutím desiatich rokov odo dňa ich výplaty. Tieto lehoty neplynú počas konania o opravnom prostriedku a počas výkonu rozhodnutia.

§ 110
Spoločná zodpovednosť organizácie a príjemcu dávky

Ak organizácia i príjemca dávky spôsobili, že dávka sa poskytla neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, zodpovedajú za vrátenie neprávom vyplatenej sumy spoločne a nerozdielne. Organizácia a príjemca dávky sa vzájomne vyrovnajú podľa miery zavinenia. Spory o vzájomné vyrovnanie medzi organizáciou a príjemcom dávky rozhodujú v prvom stupni krajské súdy.

§ 111
Vstup do organizácií a kontrolné oprávnenie

Poverení pracovníci orgánov sociálneho zabezpečenia sú oprávnení vstupovať do organizácií, na pracoviská a do zariadení sociálnej starostlivosti a kontrolovať plnenie povinností uložených predpismi sociálneho zabezpečenia; na odstránenie zistených nedostatkov sú oprávnení vyžadovať prijatie opatrení na nápravu. Organizácie a zariadenia sú povinné poskytnúť povereným pracovníkom potrebnú súčinnosť.

§ 112

(1) Za porušenie povinností vyplývajúcich z tohto zákona, zákonov národných rád o pôsobnosti orgánov republík v sociálnom zabezpečení, ustanovení § 101 zákona č. 121/1975 Zb. a z predpisov ich vykonávajúcich je príslušný štátny orgán oprávnený uložiť organizácii pokutu až do sumy 100 000 Sk a pri opätovnom porušení povinností, za nedodržanie ktorých sa už pokuta uložila, pokutu až do sumy 500 000 Sk.

(2) Pokutu možno uložiť do jedného roka odo dňa, keď sa príslušný štátny orgán dozvedel o porušení povinností, najneskôr však do piatich rokov odo dňa, keď ich organizácia porušila. Pokutu nemožno uložiť, ak organizácii za to isté porušenie povinností už pokutu alebo inú majetkovú sankciu uložil iný orgán podľa iných právnych predpisov alebo ak ide o orgán (útvar) vykonávajúci sociálne zabezpečenie vojakov z povolania.

§ 113
Povinnosti zdravotníckych zariadení

Zdravotnícke zariadenia sú povinné pre orgány sociálneho zabezpečenia vyšetriť zdravotný stav občanov v konaní o dávkach alebo službách sociálnej starostlivosti, vydávať výpisy z chorobopisov a podávať lekárske nálezy, posudky, správy o priebehu choroby a potrebné hlásenia a podklady, ktoré sú potrebné pri rozhodovaní o dávke alebo službe sociálnej starostlivosti. Pre podávanie hlásení a vydávanie výpisov z chorobopisov platia lehoty uvedené v § 108 ods. 2.

TRETIA HLAVA
ORGANIZÁCIA A RIADENIE

Prvý diel
Orgány sociálneho zabezpečenia a ich pôsobnosť

§ 114

(1) Orgánmi sociálneho zabezpečenia sú Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí a ďalšie štátne orgány určené zákonmi národných rád.

(2) Ak ide o sociálne zabezpečenie vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy, sú orgánmi sociálneho zabezpečenia federálne ministerstvá národnej obrany a vnútra, ministerstvá vnútra a životného prostredia a spravodlivosti republík a orgány uvedené v § 142.

§ 115

Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí riadi rozvoj sociálneho zabezpečenia, dbá o účelné vynakladanie štátnych prostriedkov určených na sociálne zabezpečenie, pripravuje návrhy medzinárodných zmlúv a zabezpečuje úlohy vyplývajúce z týchto zmlúv a plní ďalšie úlohy ustanovené týmto zákonom a osobitnými predpismi;[14]) pritom spolupracuje s ostatnými orgánmi sociálneho zabezpečenia a koordinuje jednotné uplatňovanie sociálnej politiky.

§ 116

(1) Ministerstvá zdravotníctva a sociálnych vecí republík a – ak ide o vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy – federálne ministerstvá národnej obrany a vnútra a ministerstvá spravodlivosti republík postupujú pri plnení úloh v oblasti sociálneho zabezpečenia v súčinnosti s Federálnym ministerstvom práce a sociálnych vecí.

(2) O dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú príslušné štátne orgány republík a – ak ide o vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy – orgány uvedené v § 142. Ak niektorý z uvedených orgánov priznal dávku dôchodkového zabezpečenia, ktorá vylučuje poskytovanie inej dávky dôchodkového zabezpečenia ním vyplácanej, ale priznanej iným orgánom, rozhodne súčasne o odňatí tejto dávky. Ak sa splnili podmienky nároku na výplatu starobného, invalidného, čiastočného invalidného dôchodku alebo

dôchodku za výsluhu rokov a vdovského alebo sirotského dôchodku, vypláca oba dôchodky orgán, ktorý vypláca starobný, invalidný, čiastočný invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov.

§ 117

Zrušený.

§ 118

Zdravotný stav a pracovnú schopnosť občanov vo veciach sociálneho zabezpečenia posudzujú príslušné štátne orgány, prípadne, ak tak ustanovia zákony národných rád, v prípadoch vyžadujúcich osobitné odborné znalosti ministerstvá zdravotníctva a sociálnych vecí republík.

Druhý diel
Konanie

§ 119
Začatie konania

(1) Konanie o dávke dôchodkového zabezpečenia sa začína na základe písomnej žiadosti. Za deň uplatnenia nároku na túto dávku sa považuje deň, keď sa oprávnený prvý raz obrátil na príslušnú organizáciu alebo na príslušný orgán so žiadosťou o jej priznanie.

(2) Konanie o zmene poskytovania alebo výšky už priznanej dávky dôchodkového zabezpečenia sa začína na základe písomnej žiadosti alebo z podnetu orgánu, ktorý je príslušný rozhodnúť o tejto zmene, ak nie je ustanovené inak.

(3) Konanie o dávke sociálnej starostlivosti alebo službe sociálnej starostlivosti sa začína na žiadosť; konanie môže začať bez žiadosti aj orgán, ktorý je príslušný priznať túto dávku alebo službu, najmä na základe upozornenia iných orgánov, spoločenských organizácií alebo občanov.

§ 120
Podávanie žiadosti o dávky a služby

(1) Žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia podávajú

a) pracovníci v pracovnom pomere v organizácii, s ktorou sú v pracovnom pomere,

b) členovia družstva, u ktorých súčasťou členstva je aj pracovný vzťah, v družstve, ktorého sú členmi,

c) občania, ktorí majú v dôchodkovom zabezpečení práva a povinnosti ako pracovníci v pracovnom pomere, v organizácii (na orgáne), ktorá pre nich vedie záznamy a plní ďalšie povinnosti dôchodkového zabezpečenia,

d) ostatní občania na príslušnom štátnom orgáne.

(2) Občania, ktorí už nie sú v pracovnom alebo inom pomere [odsek 1 písm. a) až d)] s organizáciou, ale poberajú z tohto pomeru dávky nemocenského poistenia (zabezpečenie v chorobe, zabezpečenie matky a dieťaťa), podávajú žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia v organizácii, ktorá by bola pre nich príslušná v čase trvania ich pracovného alebo iného pomeru.

(3) Pozostalí po občanoch uvedených v odseku 1 písm. a) až d) a v odseku 2 podávajú žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia v organizáciách (u orgánov), ktoré by boli príslušné prijať žiadosť týchto občanov o dávku dôchodkového zabezpečenia. Pozostalí po občanoch uvedených v odseku 1 písm. e) a po nepracujúcich dôchodcoch podávajú žiadosť o dôchodok na príslušnom štátnom orgáne.

(4) Ak je občan v čase podania žiadosti o dávku dôchodkového zabezpečenia práceneschopný a má trvalý pobyt v inom okrese, než v ktorom je sídlo organizácie, alebo ak pozostalý po občanovi má trvalý pobyt v inom okrese, než v ktorom je sídlo organizácie, v ktorej bol občan zamestnaný, môže sa žiadosť o túto dávku podať na príslušnom štátnom orgáne.

(5) Organizácia, ktorá spísala žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia, je povinná ju predložiť príslušnému štátnemu orgánu bez meškania, najdlhšie do ôsmich dní odo dňa spísania žiadosti o túto dávku. Príslušná organizácia (štátny orgán) nesmie odmietnuť spísanie žiadosti o dávku dôchodkového zabezpečenia, a to aj keď sa domnieva, že občan nespĺňa podmienky určené pre nárok na dôchodok, alebo ak žiadosť občana nie je doložená potrebnými dokladmi.

(6) Žiadosť o dávku sociálnej starostlivosti alebo službu sociálnej starostlivosti sa podáva na príslušnom štátnom orgáne.

(7) Vykonávací predpis ustanoví, aké náležitosti musí žiadosť o dávku obsahovať, a upraví povinnosť organizácií vyžadovať výpisy z evidencie dôb zamestnania u príslušných orgánov a prikladať tieto výpisy k žiadostiam o dávku.

§ 121
Rozhodnutie

(1) Rozhodnutie o dávkach dôchodkového zabezpečenia uvedených v § 7 písm. a) a b) sa vydáva písomne. Pri vyhotovení rozhodnutia s použitím automatizovanej výpočtovej techniky sa rozhodnutie môže vydať v medzinárodnej abecede s predtlačenou pečiatkou orgánu sociálneho zabezpečenia a menom, priezviskom a funkciou pracovníka zodpovedného za vydanie rozhodnutia.

(2) Orgán rozhodujúci o invalidnom dôchodku (čiastočnom invalidnom dôchodku) rozhodne bez novej žiadosti aj o čiastočnom invalidnom dôchodku (invalidnom dôchodku), ak v priebehu konania zistí, že občan je čiastočne invalidný (invalidný).

(3) V konaní o priznanie podpory pri narodení dieťaťa a pohrebného sa vydáva písomné rozhodnutie, len ak sa dávka nepriznáva vôbec alebo v požadovanom rozsahu; v konaní o poskytnutie kúpeľnej starostlivosti sa písomné rozhodnutie nevydáva.

(4) Rozhodnutie o dávkach sociálnej starostlivosti sa vydáva písomne. Rozhodnutie o službách sociálnej starostlivosti sa vydáva písomne, len ak to vyplýva z povahy služby. Zákony národných rád o pôsobnosti orgánov republík v sociálnom zabezpečení ustanovia, kedy sa v konaní o dávkach sociálnej starostlivosti a službách sociálnej starostlivosti písomné rozhodnutie nevydáva.

§ 122
Opravné prostriedky

(1) O opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o zákonnom nároku na dávku dôchodkového zabezpečenia uvedenú v § 7 písm. a) č. 1 až 7 a písm. b) rozhoduje súd;[15]) ak však ide o rozhodnutie o výchovnom a zvýšení pre bezvládnosť k sociálnemu dôchodku, rozhoduje súd o opravnom prostriedku až proti rozhodnutiu odvolacieho orgánu.

(2) Opravný prostriedok nie je prípustný

a) proti rozhodnutiu, ktoré je podkladom pre rozhodnutie o zákonnom nároku na dávku dôchodkového zabezpečenia; súd preskúmava také rozhodnutia len pri rozhodovaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu štátneho orgánu. Ak súd zruší rozhodnutie štátneho orgánu, vydá tento orgán nové rozhodnutie,

b) proti rozhodnutiu o žiadosti o odstránenie tvrdosti zákona.

(3) Ak navrhovateľ nemá všeobecný súd v Československej socialistickej republike, je príslušný rozhodnúť o opravnom prostriedku súd, v ktorého obvode má sídlo orgán, ktorý rozhodnutie vydal.

(4) Ak účastník konania pred uplynutím lehoty na podanie opravného prostriedku požiada o oznámenie podkladov pre výpočet dávky dôchodkového zabezpečenia, začína nová lehota na podanie opravného prostriedku plynúť odo dňa, keď sa účastníkovi tieto podklady doručili.

(5) Opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje súd, môže navrhovateľ vziať späť bez súhlasu súdu, ak sa mu novým rozhodnutím príslušného orgánu plne vyhovelo.

(6) Opravný prostriedok proti rozhodnutiu o znížení alebo odňatí dávky alebo zastavení výplaty dávky a proti rozhodnutiu vydanému podľa § 106 ods. 4 nemá odkladný účinok.

§ 123
Dôkazné prostriedky

V konaní vo veciach dôchodkového zabezpečenia včítane preskúmavania rozhodnutia súdom možno použiť na dôkaz tlačené alebo fotografické produkty výpočtovej, mikrografickej a inej obdobnej techniky namiesto originálu listiny, podľa obsahu ktorého boli vyhotovené.

§ 124
Doručovanie písomností

Do vlastných rúk sa doručujú

a) rozhodnutia, ktorými sa dávka alebo služba sociálnej starostlivosti nepriznáva, odníma, znižuje alebo sa zastavuje výplata dávky, a rozhodnutia, ktorými sa ukladá povinnosť vrátiť neprávom vyplatené sumy,

b) predvolanie požívateľa dávky alebo služby sociálnej starostlivosti podmienenej nepriaznivým zdravotným stavom alebo občana so zmenenou pracovnou schopnosťou na vyšetrenie zdravotného stavu alebo iné odborné vyšetrenie.

§ 125
Náhrada nákladov konania

(1) Orgány sociálneho zabezpečenia nemajú nárok na náhradu nákladov vzniknutých v konaní o dávkach a službách sociálnej starostlivosti.

(2) Príslušný štátny orgán nahrádza v rozsahu ustanovenom vykonávacím predpisom náklady vzniknuté občanom, prípadne ich sprievodcom, ktorí sa na vyzvanie dostavia na konanie orgánu uvedeného v § 118 alebo sa pre potreby tohto orgánu podrobia vyšetreniu zdravotného stavu alebo inému odbornému vyšetreniu.

(3) Nároky na náhradu trov občanov v konaní pred súdom upravujú osobitné predpisy.16)

§ 126
Všeobecné predpisy o konaní

Ak tento zákon alebo zákony národných rád o pôsobnosti orgánov republík v sociálnom zabezpečení neustanovia odchýlky od všeobecných predpisov o správnom konaní, platia tieto predpisy.

ŠTVRTÁ HLAVA
PRÁVNE ÚKONY A POČÍTANIE ČASU

§ 127
Právne úkony

(1) Právny úkon (žiadosť o dávku alebo službu sociálnej starostlivosti a pod.) je prejav vôle smerujúci k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takým prejavom spájajú.

(2) Právny úkon, ktorý sa neurobil formou ustanovenou predpismi sociálneho zabezpečenia uvedenými v § 112 ods. 1, je neplatný.

(3) Inak pre právne úkony, ich neplatnosť a dôsledky tejto neplatnosti platia ustanovenia Občianskeho zákonníka.

§ 128
Počítanie času

(1) Lehota určená podľa dní sa začína dňom, ktorý nasleduje po udalosti, ktorá je rozhodujúca pre jej začiatok.

(2) Posledný deň lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, keď došlo k udalosti určujúcej začiatok lehoty; ak v mesiaci taký deň nie je, pripadá posledný deň lehoty na posledný deň v mesiaci.

(3) Ak posledný deň lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Táto lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon u príslušného orgánu sociálneho zabezpečenia alebo na príslušnom štátnom orgáne alebo ak sa podanie odovzdá na poštovú prepravu; pre lehoty pri úkonoch urobených voči súdu platí Občiansky súdny poriadok.

PIATA ČASŤ
SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE VOJAKOV Z POVOLANIA, PRÍSLUŠNÍKOV ZBORU NÁRODNEJ BEZPEČNOSTI A PRÍSLUŠNÍKOV ZBOROV NÁPRAVNEJ VÝCHOVY

§ 129
Osobný rozsah

Pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len „vojaci z povolania“), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, ak sa v tejto časti neustanovuje inak.

§ 130
Kategórie funkcií

(1) Služba vojakov z povolania (ďalej len „služba“) vykonávaná pred 1. januárom 1996 je zaradená na účely dôchodkového zabezpečenia podľa druhov vykonávaných funkcií do I. alebo II. kategórie. Služba vykonávaná po 31. decembri 1995 sa na účely dôchodkového zabezpečenia považuje za zamestnanie III. pracovnej kategórie.

(2) Ministri obrany, vnútra a spravodlivosti Slovenskej republiky môžu vo svojej pôsobnosti stanoviť, ktoré funkcie sa zaraďujú do I. kategórie a ako sa zaradenie vykonáva. Pritom môžu stanoviť, v akom rozsahu sa započítava doba služby výkonného letca a doba výkonu funkcií osobitnej povahy alebo osobitného stupňa nebezpečnosti do doby zamestnania.

(3) Doba služby vykonávanej od 9. mája 1945 do 31. decembra 1964 sa hodnotí ako výkon funkcie I. kategórie; služba vykonávaná od 1. januára 1965 do 31. decembra 1995 sa zaraďuje do I. alebo II. kategórie funkcií.

(4) Ak vojak z povolania bol pred nástupom služby zamestnaný v zamestnaní zaradenom do I. (II.) pracovnej kategórie, hodnotí sa toto zamestnanie pre nárok na dôchodok ako služba zaradená do I. (II.) kategórie funkcií. Doba odbojovej činnosti sa hodnotí ako doba výkonu funkcie I. kategórie.

§ 131
Priemerný mesačný zárobok

(1) Rozhodným obdobím je obdobie desiatich po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom vojak z povolania naposledy skončil službu.

(2) Ak vojak z povolania vykonával službu po dobu kratšiu ako päť kalendárnych rokov, zisťuje sa priemerný mesačný zárobok za kalendárne roky trvania služby vojaka z povolania.

(3) Priemerný mesačný zárobok pre vymeranie invalidného a čiastočného invalidného dôchodku vojaka z povolania je najmenej suma ustanovená vykonávacím predpisom.

(4) Ustanovenia odsekov 1 až 3 platia, ak nie je výhodnejší priemerný mesačný zárobok zistený podľa § 12.

§ 132
Podmienky nároku na starobný dôchodok

(1) Vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií,

b) 57 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu v ostatných prípadoch.

(2) Veková hranica pre vznik nároku na starobný dôchodok vojačky z povolania sa posudzuje podľa počtu vychovaných detí, ak je to pre ňu výhodnejšie.

§ 133
Výška starobného dôchodku

(1) Základná výmera starobného dôchodku tvorí

a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak vojak z povolania vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií (dôchodok z I. kategórie funkcií),

b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak vojak z povolania vykonával najmenej 20 rokov službu v ostatných prípadoch (dôchodok z II. kategórie funkcií).

(2) K základnej výmere sa vojakom z povolania za každý rok služby (zamestnania) vykonávanej po dosiahnutí veku 18 rokov pripočítajú od 21. roka služby (zamestnania)

I.	kategórie funkcií (pracovnej kategórie)	2%,
II.	kategórie funkcií (pracovnej kategórie)	1,5 %
a III.	pracovnej kategórie	1%

priemerného mesačného zárobku, najviac však spolu 25 % tohto zárobku, a ak ide o vojaka, ktorý vykonával najmenej 10 rokov službu I. kategórie funkcií, najviac spolu 30 % priemerného mesačného zárobku. Tieto obmedzenia neplatia, ak ide o dôchodok z I. kategórie funkcií alebo o zvýšenie za dobu zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a).

(3) Ak vojak z povolania vykonával službu rôznych kategórií funkcií alebo ak bol zamestnaný v zamestnaniach rôznych pracovných kategórií, vpočíta sa pre zvýšenie základnej výmery podľa odseku 2 do doby 20 rokov služby (zamestnania),

a) ak ide o dôchodok z I. kategórie funkcií, najskôr 15 rokov služby I. kategórie funkcií a potom postupne doba zamestnania III. pracovnej kategórie a doba služby (zamestnania) II. a I. kategórie funkcií (pracovnej kategórie),

b) ak ide o dôchodok z II. kategórie funkcií, 20 rokov služby; ak sa takto započítala do 20 rokov služby aj doba služby I. kategórie funkcií, pripočíta sa k základnej výmere dôchodku ešte 0,5 % priemerného mesačného zárobku za každý takto započítaný rok služby I. kategórie funkcií.

(4) Najvyššia výmera starobného dôchodku je mesačne

a) 4 660 Sk, ak vojak z povolania vykonával aspoň 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií,

b) 4 070 Sk, ak vojak z povolania vykonával aspoň 20 rokov službu, z toho najmenej 10 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií, alebo

c) 3 640 Sk.

(5) Ustanovenia § 24 ods. 2 až 4 platia aj tu.

§ 134
Podmienky nároku na invalidný dôchodok

(1) Vojak z povolania má nárok na invalidný dôchodok, ak splnil podmienky uvedené v § 29 a

a) stal sa invalidným v dobe služby alebo najneskôr do dvoch rokov od jej skončenia alebo

b) vykonával službu najmenej 20 rokov.

(2) Invalidný dôchodok vojaka z povolania, ktorý sa stal invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone služby alebo v priamej súvislosti s ním, patrí vždy podľa tejto časti zákona bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá uplynula od skončenia služby.

§ 135
Výška invalidného dôchodku

(1) Základná výmera invalidného dôchodku tvorí

a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak vojak z povolania vykonával aspoň 20 rokov službu I. kategórie funkcií alebo ak sa stal invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone služby I. kategórie funkcií alebo v priamej súvislosti s ním (dôchodok z I. kategórie funkcií),

b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak vojak z povolania vykonával službu aspoň 20 rokov alebo ak sa stal invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone služby II. kategórie funkcií alebo v priamej súvislosti s ním (dôchodok z II. kategórie funkcií), alebo

c) 50 % priemerného mesačného zárobku v ostatných prípadoch (dôchodok z III. pracovnej kategórie).

(2) K základnej výmere sa vojakom z povolania uvedeným v odseku 1 písm. a) a b) pripočítajú od 21. roka služby (zamestnania) a ostatným vojakom z povolania od 26. roka služby (zamestnania) za každý rok služby (zamestnania) vykonávanej po dosiahnutí veku 18 rokov

I.	kategórie funkcií (pracovnej kategórie)	2%,
II.	kategórie funkcií (pracovnej kategórie)	1,5 %,
III.	pracovnej kategórie	1 %
a pripočítanej doby		1%

priemerného mesačného zárobku, najviac však spolu 25 % tohto zárobku, a ak ide o vojaka z povolania, ktorý vykonával najmenej 10 rokov službu I. kategórie funkcií, najviac spolu 30 % priemerného mesačného zárobku. Tieto obmedzenia neplatia, ak ide o dôchodok z I. kategórie funkcií alebo o zvýšenie za dobu zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a).

(3) Ak vojak z povolania vykonával službu rôznych kategórií funkcií alebo ak bol zamestnaný v zamestnaniach rôznych pracovných kategórií, vpočíta sa pre zvýšenie základnej výmery podľa odseku 2 do doby 20 (25) rokov služby (zamestnania),

a) ak ide o dôchodok z I. kategórie funkcií, najskôr 15 rokov služby I. kategórie funkcií a potom postupne doba zamestnania III. pracovnej kategórie a doba služby (zamestnania) II. a I. kategórie funkcií (pracovnej kategórie); ak doba služby I. kategórie funkcií nie je 15 rokov, vpočíta sa najskôr 15 rokov služby, prípadne celá doba služby, ak je kratšia ako 15 rokov,

b) ak ide o dôchodok z II. kategórie funkcií, 20 rokov služby, prípadne celá doba služby, ak je kratšia ako 20 rokov; ak sa takto započítala do 20 rokov služby doba služby I. kategórie funkcií, pripočíta sa k základnej výmere dôchodku ešte 0,5 % priemerného mesačného zárobku za každý takto započítaný rok služby I. kategórie funkcií, alebo

c) ak ide o dôchodok z III. pracovnej kategórie, obdobne platia ustanovenia § 22 ods. 5.

(4) Najvyššia výmera invalidného dôchodku je mesačne

a) 4 660 Sk, ak vojak z povolania vykonával aspoň 20 rokov službu I. kategórie funkcií alebo sa stal invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone služby I. kategórie funkcií alebo v priamej súvislosti s ním,

b) 4 070 Sk, ak vojak z povolania vykonával aspoň 20 rokov službu, z toho najmenej 10 rokov službu I. kategórie funkcií alebo sa stal invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone služby II. kategórie funkcií alebo v priamej súvislosti s ním a vykonával aspoň 10 rokov službu I. kategórie funkcií,

c) 3 640 Sk, ak vojak z povolania vykonával aspoň 20 rokov službu alebo sa stal invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone služby II. kategórie funkcií alebo v priamej súvislosti s ním, alebo

d) 3 540 Sk.

(5) Ustanovenia § 30 ods. 1 a § 31 ods. 2 a 3 platia obdobne.

§ 136
Podmienky nároku na čiastočný invalidný dôchodok

(1) Vojak z povolania má nárok na čiastočný invalidný dôchodok, ak splnil podmienky uvedené v § 37 ods. 1 až 4 a

a) stal sa čiastočne invalidným v čase trvania služby alebo najneskôr do dvoch rokov od jej skončenia alebo

b) vykonával najmenej 21 rokov službu.

(2) Ustanovenie § 134 ods. 2 platí obdobne.

§ 137
Dôchodky v osobitných prípadoch

Ministri obrany, vnútra a spravodlivosti Slovenskej republiky môžu vo svojej pôsobnosti povoľovať výnimky z podmienky 20 rokov služby stanovenej pre vznik nároku na dôchodok vojakov z povolania, ktorí túto podmienku nemôžu splniť ku dňu dosiahnutia veku stanoveného pre vznik nároku na dôchodok alebo pre skončenie služby zo zdravotných dôvodov.

§ 138
Dôchodok za výsluhu rokov

(1) Nárok na dôchodok za výsluhu rokov má za podmienok a vo výške ustanovených pre výkonného letca aj vojak z povolania, ktorý vykonával funkcie osobitnej povahy alebo mimoriadneho stupňa nebezpečnosti; okruh funkcií výkonných letcov, funkcií osobitnej povahy alebo mimoriadneho stupňa nebezpečnosti a funkcií vedúcich letovej prevádzky, ktoré zakladajú nárok na dôchodok za výsluhu rokov, určia vo svojej pôsobnosti ministri národnej obrany a vnútra Československej socialistickej republiky.

(2) Nárok na dôchodok za výsluhu rokov umelca má za podmienok a vo výške ustanovených pre umelcov aj vojak z povolania, ktorý vykonával funkciu dirigenta alebo člena orchestra uvedeného v § 40 ods. 2 a ktorého určil príslušný orgán Federálneho ministerstva národnej obrany alebo Federálneho ministerstva vnútra alebo ministerstva vnútra a životného prostredia republiky po prerokovaní s príslušným ministerstvom kultúry republiky, ak sa jeho služba skončila.

§ 139
Najvyššia výmera dávok pri súbehu

(1) Najvyššie výmery úhrnu vyplácaných dôchodkov sú mesačne

a) 4 660 Sk, ak ide o vojaka z povolania uvedeného v § 135 ods. 4 písm. a),

b) 4 070 Sk, ak ide o vojaka z povolania uvedeného v § 135 ods. 4 písm. b),

c) 3 640 Sk, ak ide o vojaka z povolania uvedeného v § 135 ods. 4 písm. c), alebo

d) 3 540 Sk.

(2) Dôchodok (úhrn dôchodkov) spolu so zvýšením dôchodku pre bezvládnosť nesmie presiahnuť sumy uvedené v odseku 1.

(3) Ustanovenia § 56 ods. 3 až 5 platia obdobne.

§ 140
Výplata dávok

Dávky dôchodkového zabezpečenia sa vyplácajú v určenom výplatnom termíne na bežný kalendárny mesiac. Termín a spôsob výplaty dávok určia vo svojej pôsobnosti ministri národnej obrany a vnútra Československej socialistickej republiky a ministri spravodlivosti republík.

§ 141
Dohoda o zrážkach z dôchodku

Dohodu o zrážkach z dôchodku možno uzavrieť aj pre pohľadávku útvaru ozbrojených síl alebo zboru, ktorá vznikla za trvania služobného pomeru vojaka z povolania.

§ 142
Organizácia a riadenie

(1) Sociálne zabezpečenie v Československej ľudovej armáde riadi, kontroluje a prostredníctvom svojich orgánov vykonáva Federálne ministerstvo národnej obrany.

(2) Sociálne zabezpečenie príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti riadi a kontroluje Federálne ministerstvo vnútra v súčinnosti s ministerstvami vnútra a životného prostredia republík; vykonávajú ho prostredníctvom svojich orgánov Federálne ministerstvo vnútra a ministerstvá vnútra a životného prostredia republík vo svojej pôsobnosti. Sociálne zabezpečenie vojakov z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra riadi, kontroluje a prostredníctvom svojich orgánov vykonáva Federálne ministerstvo vnútra.

(3) Sociálne zabezpečenie príslušníkov zborov nápravnej výchovy riadia, kontrolujú a prostredníctvom svojich orgánov vykonávajú vo svojej pôsobnosti ministerstvá spravodlivosti republík.

(4) O dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú, ak ide o

a) vojakov z povolania Česko-slovenskej armády, Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia,

b) príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a o vojakov z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra, orgán príslušného ministerstva,

c) príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgán príslušného ministerstva spravodlivosti republiky.

(5) Orgány uvedené v odsekoch 1 až 4 rozhodujú o dávkach dôchodkového zabezpečenia a vyplácajú ich v prípadoch ustanovených vykonávacími predpismi aj vtedy, ak

a) ide o dôchodok občana, ktorý bol vojakom z povolania a nesplnil podmienky nároku na dôchodok podľa tejto časti,

b) ide o dôchodok manželky vojaka z povolania alebo občana uvedeného v ustanovení písmena a),

c) ide o vdovský, vdovecký alebo sirotský dôchodok pozostalého po vojakovi z povolania alebo po občanovi uvedenom v ustanovení písmena a).

(6) Orgány uvedené v odseku 4 poskytujú požívateľom dôchodkov a ich rodinným príslušníkom, ktorí nie sú dôchodkovo zabezpečení, aj peňažné dávky sociálnej starostlivosti, a to

a) občanom ťažko postihnutým na zdraví a starým občanom,

b) občanom, ktorí potrebujú osobitnú pomoc,

c) príspevok na rekreáciu detí dôchodcu.

(7) Federálne ministerstvo obrany môže zriaďovať ústavy sociálnej starostlivosti a poskytovať aj ďalšie služby a dávky sociálnej starostlivosti pre

a) požívateľov dôchodkov vyplácaných Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia a ich rodinných príslušníkov,

b) účastníkov odboja a ich manželky (manželov).

§ 143
Žiadosť o dávku

(1) Vojak z povolania Česko-slovenskej armády podáva žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia na Vojenskom úrade sociálneho zabezpečenia; to platí aj vtedy, keď žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia podáva občan, ktorý bol vojakom z povolania Česko-slovenskej armády, a iný oprávnený, ak rozhodnúť o tejto dávke je príslušný Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia.

(2) Príslušník Zboru národnej bezpečnosti a vojak z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra podáva žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia v útvare, v ktorom vykonáva službu; pozostalý po príslušníkovi Zboru národnej bezpečnosti alebo po vojakovi z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra podáva žiadosť o túto dávku v útvare, v ktorom zomretý vykonával naposledy službu. Ostatní oprávnení podávajú žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia na príslušnom ministerstve.

(3) Príslušník Zboru nápravnej výchovy podáva žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia v útvare, v ktorom vykonával službu; to tiež platí, ak žiadosť o túto dávku podáva pozostalý po príslušníkovi Zboru nápravnej výchovy. Ostatní oprávnení podávajú žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia na správe Zboru nápravnej výchovy príslušného ministerstva spravodlivosti republiky.

(4) Žiadosť o peňažnú dávku sociálnej starostlivosti podáva oprávnený u platiteľa dôchodku.

§ 144
Posudzovanie zdravotného stavu

(1) Posudky o tom, či zdravotný stav vojaka z povolania alebo iného oprávneného odôvodňuje poskytnutie dávky alebo služby sociálnej starostlivosti, podávajú príslušné štátne orgány.

(2) Ministri národnej obrany a vnútra Československej socialistickej republiky môžu po prerokovaní s ministrom práce a sociálnych vecí Československej socialistickej republiky zriadiť vo svojej pôsobnosti posudkové komisie sociálneho zabezpečenia na posudzovanie zdravotného stavu oprávnených v prípadoch, keď toto posúdenie vyžaduje osobitné odborné znalosti. Ak táto komisia podáva posudok v odvolacom konaní, prerokuje ho v inom zložení, než v ktorom pôvodne rokovala.

(3) Schopnosť vojakov z povolania vykonávať službu posudzujú lekárske komisie v pôsobnosti Federálnych ministerstiev národnej obrany a vnútra a ministerstiev vnútra a životného prostredia a spravodlivosti republík; na účely konania o invalidnom a čiastočnom invalidnom dôchodku a o dôchodkoch pozostalých po vojakovi z povolania rozhodujú tieto komisie o tom, či úraz alebo ochorenie vznikli pri výkone služby alebo v priamej súvislosti s ním.

§ 145
Odvolacie konanie

(1) Proti rozhodnutiu o dávke možno podať písomné odvolanie do 15 dní u orgánu, ktorý ho vydal; odvolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu o odstránení tvrdosti a proti rozhodnutiu o povolení výnimky podľa § 137.

(2) Orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, môže odvolaniu sám naplno vyhovieť; ak tak neurobí, je povinný najneskôr do 30 dní od podania odvolania predložiť ho orgánu príslušnému rozhodnúť o odvolaní.

(3) Odvolacím orgánom je služobný orgán najbližšie nadriadený služobnému orgánu, ktorý rozhodnutie vydal.

(4) Odvolací orgán je povinný o odvolaní rozhodnúť bez zbytočného odkladu, najneskôr však do 60 dní odo dňa podania odvolania; ak nemožno v tejto lehote o odvolaní rozhodnúť, musia sa oprávnenému písomne oznámiť dôvody a čas, v priebehu ktorého sa o odvolaní rozhodne.

(5) Proti rozhodnutiu o odvolaní sa nemožno odvolať.

(6) Pre konanie v sociálnom zabezpečení v ozbrojených silách neplatia ustanovenia § 122 ods. 1 až 3 a ods. 5 a § 126.

ŠIESTA ČASŤ
SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE SAMOSTATNE ZÁROBKOVO ČINNÝCH OSÔB

§ 145a

Pre nemocenské a dôchodkové zabezpečenie samostatne zárobkovo činných osôb platia ostatné ustanovenia tohto zákona a predpisov o nemocenskom poistení zamestnancov, ak sa v tomto zákone alebo vo vykonávacom predpise neustanovuje inak.

§ 145b

Zrušený.

§ 145c

Zrušený.

SIEDMA ČASŤ
ZABEZPEČENIE OBČANOV VYKONÁVAJÚCICH SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH ALEBO CIVILNÚ SLUŽBU A ČLENOV ICH RODÍN ŠTÁTNYMI DÁVKAMI

PRVÁ HLAVA
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 145d

Zo zabezpečenia občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách alebo civilnú službu a členov ich rodín sa poskytujú tieto štátne dávky:

a) zaopatrovací príspevok,

b) príspevok na úhradu za užívanie bytu,

c) náhrada zárobku pri službe v ozbrojených silách.

DRUHÁ HLAVA
ZAOPATROVACÍ PRÍSPEVOK

§ 145e

(1) Zaopatrovací príspevok patrí, ak občan vykonáva základnú (náhradnú) službu v ozbrojených silách Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo civilnú službu[20]) namiesto tejto služby (ďalej len „vojak“),

a) dieťaťu vojaka uvedenému v § 71 ods. 2; dieťaťu, ktoré je zverené do pestúnskej starostlivosti, však nepatrí zaopatrovací príspevok z dôvodu rodinného vzťahu k rodičom,

b) manželke vojaka, ktorá sa stará o dieťa vo veku do troch rokov, alebo je invalidná, alebo z iného vážneho dôvodu nie je zárobkovo činná,

c) rozvedenej manželke vojaka, ktorá sa stará o jeho dieťa vo veku do troch rokov,

d) družke vojaka, ktorá s ním žila v spoločnej domácnosti v čase jeho nástupu základnej (náhradnej) služby alebo civilnej služby aspoň tri mesiace a naďalej v nej zotrváva a stará sa o jeho dieťa vo veku do troch rokov,

e) matke dieťaťa vojaka, ktorá nie je vydatá a stará sa o jeho dieťa vo veku do troch rokov,

f) plnoletej príbuznej vojaka alebo manželky vojaka, ktorá sa stará o jeho dieťa vo veku do troch rokov, ktorého matka zomrela alebo sa nemôže z vážnych zdravotných dôvodov o dieťa starať alebo dieťa opustila, ak nepoberá zaopatrovací príspevok manželka vojaka,

g) občanovi, ktorému bolo dieťa vojaka vo veku do troch rokov zverené rozhodnutím príslušného orgánu do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, ak nepoberá zaopatrovací príspevok z dôvodu starostlivosti o toto dieťa manželka vojaka,

h) občanovi, ktorému súd priznal voči vojakovi výživné alebo príspevok na výživu, a

i) manželovi ženy, ktorá nastúpila základnú (náhradnú) službu, ak je invalidný a odkázaný výživou na manželku.

(2) Zaopatrovací príspevok patrí oprávneným uvedeným v odseku 1 aj vtedy, ak nemá občan nárok na zabezpečenie pri vojenskom cvičení a ďalších druhoch služby v ozbrojených silách a pri výkone civilnej služby vykonávanej namiesto vojenského cvičenia.

§ 145f

(1) Zaopatrovací príspevok je mesačne

a) 500 Sk, ak ide o dieťa,

b) 750 Sk, ak ide o ostatných oprávnených; ak sa však v týchto prípadoch priznalo výživné (príspevok na výživu) voči vojakovi, patrí zaopatrovací príspevok vo výške výživného (príspevku na výživu), najviac však v sume 750 Sk mesačne.

(2) Ak oprávnený spĺňa podmienky na poskytovanie zaopatrovacieho príspevku z rôznych dôvodov, patrí len jeden zaopatrovací príspevok, a to vyšší.

§ 145g

(1) Zaopatrovací príspevok dieťaťa sa vypláca tomu, kto má dieťa v priamom zaopatrení; zaopatrovací príspevok dieťaťa, ktoré je v zaopatrení ústavu (zariadenia) pre starostlivosť o deti alebo mládež s celoročným alebo týždenným pobytom z iných dôvodov než z dôvodov liečenia, prípadne z dôvodu plnenia povinnej školskej dochádzky alebo prípravy na budúce povolanie, sa vypláca tomuto ústavu.

(2) Zaopatrovací príspevok občanov uvedených v § 145e ods. 1 písm. b) a h), ktorí sa nestarajú o dieťa, sa kráti o polovicu sumy, o ktorú úhrn zaopatrovacieho príspevku a priemeru hrubých príjmov zo zárobkovej činnosti dosiahnutých za obdobie nepresahujúce šesť kalendárnych mesiacov, prevyšuje 2 000 Sk mesačne. Na krátenie zaopatrovacieho príspevku platia obdobne ustanovenia o krátení vdovského dôchodku pre súbeh s príjmom zo zárobkovej činnosti.

(3) Manželka vojaka, ktorá poberá hmotné zabezpečenie uchádzačov o zamestnanie,[21]) príspevok pred umiestnením do zamestnania alebo príspevok po dobu prípravy na pracovné uplatnenie,[22]) sa považuje na účely zaopatrovacieho príspevku za zárobkovo činnú, ak taký príspevok prevyšuje zaopatrovací príspevok.

(4) Za vážny dôvod, pre ktorý manželka vojaka nemôže byť zárobkovo činná, sa považuje najmä sústavná príprava na budúce povolanie a starostlivosť o dieťa predškolského veku staršie ako tri roky, ak ju nemožno zabezpečiť inak.

(5) Starostlivosť o dieťa vo veku do troch rokov sa kladie na roveň starostlivosti o nezaopatrené dieťa dlhodobo ťažko zdravotne postihnuté vyžadujúce mimoriadnu starostlivosť alebo mimoriadnu starostlivosť osobitne náročnú, ak nie je umiestnené v zariadení s celoročným alebo týždenným pobytom pre také deti.

TRETIA HLAVA
PRÍSPEVOK NA ÚHRADU ZA UŽÍVANIE BYTU

§ 145h

(1) Vojakovi patrí príspevok na úhradu za užívanie bytu. Tento príspevok patrí aj vtedy, keď nemá občan nárok na zabezpečenie pri vojenskom cvičení a ďalších druhoch služby v ozbrojených silách a pri civilnej službe vykonávanej namiesto vojenského cvičenia.

(2) Príspevok na úhradu za užívanie bytu sa poskytuje na plnú úhradu za užívanie bytu, najviac však v sume 400 Sk mesačne. Príspevok nepatrí, ak za prenájom bytu po dobu služby má vojak (občan) príjem.

(3) Do sumy úhrady za užívanie bytu sa započítava aj úhrada za služby spojené s užívaním bytu. Pokiaľ táto úhrada nie je zahrnutá v úhrade za užívanie bytu alebo je v nej zahrnutá len sčasti, predpokladá sa, že úhrada za služby spojené s užívaním bytu je 100 Sk mesačne, ak skutočné náklady na tieto služby nie sú nižšie.

(4) Za byt sa považuje aj obytná miestnosť v zariadení určenom na trvalé bývanie pridelená príslušným orgánom alebo organizáciou.

(5) Ak organizácia, v ktorej sa vykonáva civilná služba, uhrádza občanovi, ktorý po dobu výkonu civilnej služby býva vo svojom byte, náklady vynaložené na jeho ubytovanie,[23]) príspevok na úhradu za užívanie bytu nepatrí.

ŠTVRTÁ HLAVA
NÁHRADA ZÁROBKU PRI SLUŽBE V OZBROJENÝCH SILÁCH A PRI CIVILNEJ SLUŽBE

§ 145i

(1) Náhrada zárobku patrí samostatne zárobkovo činným osobám pri vojenskom cvičení a ďalších druhoch služby v ozbrojených silách a pri civilnej službe vykonávanej namiesto vojenského cvičenia.

(2) Náhrada zárobku je za každý kalendárny deň vojenského cvičenia (inej služby)

a) 50 % priemernej dennej sumy vymeriavacieho základu,[24]) ak samostatne zárobkovo činná osoba nevyživuje žiadnu osobu,

b) 65 % priemernej dennej sumy vymeriavacieho základu, ak samostatne zárobkovo činná osoba vyživuje jednu osobu,

c) 90 % priemernej dennej sumy vymeriavacieho základu, ak samostatne zárobkovo činná osoba vyživuje dve osoby, a

d) 95 % priemernej dennej sumy vymeriavacieho základu, ak samostatne zárobkovo činná osoba vyživuje tri a viac osôb.

(3) Vyživovanými osobami sa rozumejú osoby, ktoré sa uznávajú za vyživované pri poskytovaní náhrady mzdy pri vojenskom cvičení pracovníkom v pracovnom pomere.[25])

(4) Náhradu zárobku poskytuje príslušný orgán sociálneho zabezpečenia, ktorý vykonáva sociálne zabezpečenie samostatne zárobkovo činných osôb.

PIATA HLAVA
SPOLOČNÉ USTANOVENIA

§ 145j

(1) Zaopatrovací príspevok a príspevok na úhradu za užívanie bytu patrí od prvého dňa služby; ak sa splnia podmienky na nárok na tento príspevok až po nástupe služby, vzniká nárok dňom splnenia podmienok. Ak však má vojak nárok na náhradu mzdy (príjmu) za čas po nástupe služby, patrí príspevok až odo dňa nasledujúceho po poslednom dni, za ktorý ešte patrila táto náhrada.

(2) Nárok na zaopatrovací príspevok a príspevok na úhradu za užívanie bytu zaniká dňom, ktorým pominula niektorá z podmienok trvania nároku. Ak však niektorá z podmienok trvania nároku pominie až po 22. dni v mesiaci, zaniká nárok na zaopatrovací príspevok až posledným dňom tohto kalendárneho mesiaca; ak však služba trvá aspoň po časť mesiaca, patrí zaopatrovací príspevok po celý kalendárny mesiac.

(3) Ak zaopatrovací príspevok alebo príspevok na úhradu za užívanie bytu patrí len po časť mesiaca, vypláca sa za každý deň služby tridsatina mesačnej sumy zaopatrovacieho príspevku alebo príspevku na úhradu za užívanie bytu.

(4) Ďalšími druhmi služby v ozbrojených silách sa na účely sociálneho zabezpečenia rozumejú

a) ďalšia služba (§ 37 branného zákona), ak občan nie je hmotne zabezpečený ako vojak z povolania,

b) mimoriadna služba (§ 46 ods. 1 branného zákona),

c) zvláštna služba (§ 46 ods. 2 branného zákona), s výnimkou zvláštnej služby príslušníkov policajných zborov (Zboru národnej bezpečnosti),

d) osobné úkony pre potrebu ozbrojených síl (§ 45 branného zákona).

(5) Ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, platia pre dávky zo zabezpečenia občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách alebo civilnú službu a členov ich rodín obdobne spoločné ustanovenia o dávkach sociálnej starostlivosti (§ 94 a nasl.).

ÔSMA ČASŤ
ZVÝŠENIE VYPLÁCANÝCH DÔCHODKOV

PRVÁ HLAVA
ZVÝŠENIE DÔCHODKOV PRIZNANÝCH PRED 1. OKTÓBROM 1988

§ 146
Zvýšenie starobných a invalidných dôchodkov a dôchodkov za výsluhu rokov

(1) Starobné a invalidné dôchodky a dôchodky za výsluhu rokov sa zvyšujú takto:

rok priznania dôchodku	výška zvýšenia dôchodku mesačne Sk
do 31. decembra 1975	140
1976	130
1977	120
1978	110
1979	100
1980	90
1981	80
1982	70
1983	60
1984	50
1985	až 30. septembra 1988 40.

(2) Rokom priznania dôchodku sa rozumie rok, do ktorého spadá deň, od ktorého sa dôchodok priznal, ak nárok naň trval nepretržite až do dňa, od ktorého zvýšenie dôchodku patrí.

(3) Starobné a invalidné dôchodky priznané zo zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie sa okrem zvýšenia podľa odseku 1 ďalej zvyšujú o 80 Sk mesačne, ak ide o dôchodok priznaný z I. pracovnej kategórie, a o 40 Sk mesačne, ak ide o dôchodok priznaný z II. pracovnej kategórie. Ako dôchodky zo zamestnania I. pracovnej kategórie sa zvyšujú aj invalidné dôchodky občanov, ktorí vykonávali službu v ozbrojených silách, ak sa taký občan stal invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone tejto služby alebo v priamej súvislosti s ním.

(4) Ako dôchodok priznaný zo zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie sa zvyšuje aj starobný alebo invalidný dôchodok priznaný z dôchodkového zabezpečenia vojakov z povolania, ak vojak z povolania vykonával aspoň 20 rokov službu zaradenú do I. (II.) kategórie funkcií alebo sa stal plne invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone takej služby alebo v priamej súvislosti s ním. Ako dôchodok priznaný zo zamestnania II. pracovnej kategórie sa zvyšuje aj dôchodok priznaný zo sociálneho zabezpečenia vojakov z povolania podľa predpisov platných pred 1. januárom 1965, ak sa tento dôchodok stal podľa predpisov platných po 31. decembri 1964 starobným alebo invalidným dôchodkom a platila preň najvyššia výmera dôchodku určená pevnou sumou pre dôchodok priznaný zo služby zaradenej do II. kategórie funkcií.

§ 147
Zvýšenie čiastočných invalidných dôchodkov

Čiastočné invalidné dôchodky sa zvyšujú o polovicu sumy, ktorá by patrila ako zvýšenie k invalidnému dôchodku priznanému v tom istom roku ako čiastočný invalidný dôchodok.

§ 148
Zvýšenie vdovských a sirotských dôchodkov

(1) Vdovské dôchodky sa zvyšujú o 60 % sumy, ktorá by patrila ako zvýšenie k dôchodku, z ktorého sa vdovský dôchodok vymeral.

(2) Sirotské dôchodky jednostranne osirelých detí sa zvyšujú o 30 % a sirotské dôchodky obojstranne osirelých detí o 50 % sumy, ktorá by patrila ako zvýšenie k dôchodku, z ktorého sa sirotský dôchodok vymeral.

(3) Ak sirotské dôchodky po zvýšení podľa odseku 2, nedosahujú najnižšie výmery uvedené v § 50 ods. 2, zvýšia sa na tieto najnižšie výmery.

§ 149
Zvýšenie osobných dôchodkov

Osobné dôchodky sa zvyšujú o sumu, ktorá by patrila k dôchodku (dôchodkom), ktorý osobný dôchodok nahrádza.

Zvýšenie dôchodkov účastníkom odboja

§ 150

(1) Starobné a invalidné dôchodky účastníkov odboja sa okrem zvýšenia podľa § 146 ods. 1 ďalej zvyšujú o 120 Sk mesačne, ak ide o dôchodok účastníka odboja I. skupiny, o 80 Sk mesačne, ak ide o dôchodok účastníka odboja II. skupiny, a o 30 Sk mesačne, ak ide o dôchodok účastníka odboja III. a IV. skupiny.

(2) Ak sú splnené podmienky zvýšenia starobného a invalidného dôchodku tak podľa odseku 1, ako aj podľa § 146 ods. 3 a 4, patrí len jedno zvýšenie, a to vyššie.

§ 151

Čiastočné invalidné dôchodky účastníkov odboja a vdovské a sirotské dôchodky vdov a sirôt po účastníkovi odboja sa okrem zvýšenia podľa § 147 a 148 ďalej zvyšujú, a to príslušným pomerom zo súm uvedených v § 150 ods. 1. Ustanovenie § 150 ods. 2 platí tu obdobne.

§ 152

Ak dôchodky účastníkov odboja a vdov alebo sirôt po účastníkoch odboja nedosahujú spolu so všetkými zvýšeniami podľa § 146 až 151 a podľa prv platných predpisov[17]) sumy uvedené v§ 64 ods. 2 a 3, § 65 ods. 2, 3, 5 a 6 a § 66, zvyšujú sa na tieto sumy.

Spoločné ustanovenia o zvýšení dôchodkov

§ 153

(1) Dôchodky priznané pred 1. októbrom 1988 sa zvyšujú od splátky dôchodku splatnej po 30. septembri 1988.

(2) Pri súbehu nárokov na výplatu viacerých dôchodkov patrí zvýšenie iba k jednému dôchodku, a to najvyššie zvýšenie. Zvýšenie k dôchodku upravenému pre súbeh nárokov na výplatu dôchodkov patrí v plnej výške; doterajšia úprava nárokov na výplatu dôchodkov pri ich súbehu zostáva pritom i po pripočítaní tohto zvýšenia naďalej zachovaná.

(3) Ak však ide o zvýšenie dôchodku vyplácaného v súbehu s vdovským dôchodkom po účastníkovi odboja upraveným podľa § 152, znižuje sa úhrn zvýšenia o sumu, o ktorú bol takto upravený vdovský dôchodok, prípadne znížený o sumy zvýšenia podľa prv platných predpisov,[17]) ak boli v najnižšej výmere ustanovenej prv platnými predpismi zahrnuté.

§ 154

(1) Zvýšenie patriace podľa tohto zákona a zvýšenie dôchodkov podľa prv platných predpisov[17]) sa zlučujú s dôchodkom, ku ktorému patria, a tvoria s ním naďalej jeden celok; zlúčením s dôchodkom nároky na tieto zvýšenia zanikajú.

(2) Pri súbehu nárokov na výplatu viacerých dôchodkov sa zvýšenie podľa tohto zákona a podľa zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 76/1979 Zb. o zvýšení dôchodkov a zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 7/1982 Zb. o zvýšení dôchodkov a o niektorých zmenách zákona o sociálnom zabezpečení zlučujú so starobným, invalidným dôchodkom alebo dôchodkom za výsluhu rokov, a ak ide o súbeh nárokov na vdovský a sirotský dôchodok, s vdovským dôchodkom. Zvýšenie podľa zákona č. 108/1984 Zb. o zvýšení niektorých nízkych dôchodkov a o ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení sa vždy zlučuje s tým dôchodkom, ku ktorému patrí. Zvýšenie podľa zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 7/1982 Zb. sa však zlučuje s vdovským, prípadne sirotským dôchodkom, ak ide o súbeh týchto dôchodkov s invalidným alebo čiastočným invalidným dôchodkom, ktoré boli prepočítané podľa čl. III ods. 2 zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 7/1982 Zb.

§ 155

Zvýšenie patriace podľa tohto zákona a zvýšenie patriace podľa prv platných predpisov[17]) patrí, aj keď dôchodok spolu s takým zvýšením presiahne najvyššiu výmeru dôchodku alebo úhrnu dôchodkov ustanovenú predpismi platnými pred 1. októbrom 1988.

§ 156

Dôchodky vyplácané do cudziny sa zvyšujú podľa predchádzajúcich ustanovení. K čiastkovým dôchodkom priznaným podľa medzinárodnej zmluvy patrí zvýšenie v plnej výške, a to aj v prípade ich výplaty do cudziny. Ak podľa medzinárodnej zmluvy patrí dôchodcovi pri jeho trvalom pobyte na území Československej socialistickej republiky dôchodok len podľa československých predpisov, zvýši sa dôchodok podľa roka jeho priznania v zmluvnom štáte, z ktorého dôchodca presídlil do Československej socialistickej republiky.

§ 157

Ak ide o dôchodky upravené ako jediný zdroj príjmu, patrí zvýšenie podľa ustanovení § 146 až 156 k sume dôchodku pred jeho úpravou.

§ 158

Zvýšenie podľa § 146 ods. 3 a § 150 ods. 1 sa poskytnú na žiadosť; na žiadosť sa zvýšia i čiastočné invalidné, vdovské a sirotské dôchodky, a ak ide o ich zvýšenie zo súm zvýšenia podľa § 146 ods. 3 a § 150 ods. 1 . Ostatné zvýšenia sa poskytnú bez žiadosti. Zvýšenia dôchodkov vyplácaných orgánmi uvedenými v § 142 sa poskytnú vždy bez žiadosti.

DRUHÁ HLAVA
ZVÝŠENIE DÔCHODKOV PRIZNANÝCH PO 30. SEPTEMBRI 1988 PODĽA PREDPISOV PLATNÝCH PRED 1. OKTÓBROM 1988

§ 159

Dôchodky priznané po 30. septembri 1988 podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1988 sa zvyšujú podľa § 146 až 158; za deň priznania dôchodku sa pritom na účely zvýšenia považuje 30. september 1988.

TRETIA HLAVA

DEVIATA ČASŤ
DÔCHODKOVÉ PRIPOISTENIE

§ 160

(1) Organizácia môže v prospech svojich zamestnancov dojednať v poisťovni zmluvu o dôchodkovom pripoistení (ďalej len „pripoistenie“).

(2) Poistné na pripoistenie uhrádza organizácia alebo v dohodnutom pomere organizácia a zamestnanci. Poistné uhrádzané z prostriedkov organizácie nesmie tvoriť súčasť nákladov činnosti organizácie.

(3) Vláda Českej republiky a vláda Slovenskej republiky môžu nariadením ustanoviť podmienky, za ktorých sa vykonáva pripoistenie.

DESIATA ČASŤ
PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

PRVÁ HLAVA
PRECHODNÉ USTANOVENIA

Základné ustanovenia

§ 161

(1) O nárokoch na dávky, ktoré vznikli pred 1. októbrom 1988 a o ktorých sa do tohto dňa právoplatne nerozhodlo, sa rozhodne podľa prv platných predpisov s odchýlkami ďalej ustanovenými.

(2) Dávky priznané podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1988 sa považujú za dávky podľa predpisov platných po 30. septembri 1988, a to vo výške, v akej patrili k 30. septembru 1988 po zvýšení podľa šiestej časti, ak sa ďalej neustanovuje inak.

§ 162

(1) Podľa tohto zákona sa posudzujú od 1. októbra 1988 aj nároky na dávky, ktorých podmienky ustanovené týmto zákonom sa splnili pred týmto dňom a nezakladali nárok na dávky podľa prv platných predpisov, ak sa ďalej neustanovuje inak.

(2) Občanom, ktorí pred 1. októbrom 1988 splnili podmienky nároku na dôchodok ustanovené prv platnými predpismi okrem podmienky trvania zamestnania,[18]) vznikne nárok na dôchodok po 30. septembri 1988, len ak chýbajúcu podmienku splní po tomto dni, a to za podmienok ustanovených prvšími predpismi a vo výške podľa tohto zákona; ak tento občan po 30. septembri

1988 splní vekovú podmienku vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok a bol zamestnaný najmenej 25 rokov, vymeria sa mu tento dôchodok, ako by šlo o vznik nároku na starobný dôchodok. Ustanovenie predchádzajúcej vety však neplatí, ak pracujúci získal potrebnú dobu zamestnania pre nárok na starobný dôchodok z I. pracovnej kategórie; za deň vzniku nároku sa v tomto prípade považuje 1. október 1988.

§ 162a

(1) Výška dôchodkov po zápočte doby zamestnania podľa § 8a priznaných pred účinnosťou tohto zákona sa určí podľa predpisov, podľa ktorých bol dôchodok priznaný.

(2) Výška dôchodkov vrátane vdovských a sirotských dôchodkov priznaných pred účinnosťou tohto zákona sa upraví po preukázaní skutočností podľa odseku 3, a to najskôr od splátky dôchodku splatnej po účinnosti tohto zákona.

(3) Skutočnosti potrebné na započítanie doby zamestnania podľa § 8a sa preukazujú osvedčením orgánu určeného všeobecne záväzným právnym predpisom Ministerstva obrany Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

§ 162b

(1) V konaniach o priznanie čiastočného invalidného dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené do účinnosti tohto zákona, sa podmienky na jeho priznanie posudzujú podľa § 37 ods. 1.

(2) V konaniach o invalidite alebo čiastočnej invalidite, ktoré neboli právoplatne skončené do účinnosti tohto zákona, sa podmienky na uznanie invalidity alebo čiastočnej invalidity posudzujú podľa § 29 ods. 2 alebo § 37 ods. 2.

(3) V prípadoch invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku, ktorý bol právoplatne priznaný do účinnosti tohto zákona, príslušné orgány preskúmajú podmienky trvania nároku na tento dôchodok podľa tohto zákona.

§ 162c

(1) V konaniach o priznanie čiastočného invalidného dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené do 31. decembra 1994, sa posudzuje podmienka podstatného poklesu zárobku podľa tohto zákona.

(2) Porovnateľným zárobkom pri posudzovaní podstatného poklesu zárobku v čase od 1. januára 1995 do 31. decembra 1995 je priemerný mesačný zárobok, z ktorého sa vypočítava čiastočný invalidný dôchodok, neobmedzený podľa § 12 ods. 6 po úprave o prepočítavací koeficient. Úprava zárobkov o prepočítavací koeficient spočíva v ich zvýšení o 2 % za každý rok výplaty čiastočného invalidného dôchodku a v prípade, že bezprostredne pred priznaním tohto dôchodku občan poberal invalidný dôchodok, aj za dobu výplaty tohto invalidného dôchodku, ak bol čiastočný invalidný dôchodok vymeraný z rovnakého priemerného mesačného zárobku ako invalidný dôchodok; za predposledný rok výplaty týchto dôchodkov sa zárobky zvyšujú o 10 % a za posledný rok o 20 %.

(3) Ak bol čiastočný invalidný dôchodok odňatý v čase od 1. septembra 1994 do 31. decembra 1994 pre nesplnenie podmienky podstatného poklesu zárobku, na žiadosť občana sa znovu rozhodne o nároku na čiastočný invalidný dôchodok, pričom podmienka podstatného poklesu zárobku sa skúma podľa odseku 2; čiastočný invalidný dôchodok sa prizná odo dňa zastavenia jeho výplaty.

§ 163

Výška starobného dôchodku, invalidného dôchodku a dôchodku za výsluhu rokov, na ktorý vznikne nárok v čase od 1. októbra 1988 do 31. decembra 1990, nesmie byť nižšia ako jeho výška ustanovená podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1988, a to ani ak sa výška uvedených dôchodkov zisťuje na vymeranie čiastočného invalidného, vdovského alebo sirotského dôchodku; ak vznikol nárok na uvedené dôchodky po 31. decembri 1990, vymeria sa dôchodok vo výške podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1988 iba na žiadosť. K dôchodku však nepatrí zvýšenie podľa šiestej časti tohto zákona. Ustanovenia § 12 ods. 1 až 5 a ods. 7 však platia aj v prípade, že sa uvedené dôchodky vymeriavajú podľa predpisov prv platných.

Starobný dôchodok

§ 164

(1) Výška starobného dôchodku občanov, ktorí splnili podmienky nároku na tento dôchodok pred 1. októbrom 1988, sú po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaní k 30. septembru 1988 a nepoberali starobný dôchodok ani jeho časť, sa určí podľa predpisov platných po 30. septembri 1988. Táto výška však nesmie byť nižšia ako výška určená podľa prv platných predpisov.

(2) K starobnému dôchodku vymeranému podľa odseku 1 prvej vety nepatrí zvýšenie podľa šiestej časti a ani podľa prv platných predpisov.[17])

§ 165

(1) Zvýšenie starobného dôchodku priznaného podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1988 za dobu ďalšieho zamestnania vykonávaného po 30. septembri 1988 patrí až do najvyšších výmer ustanovených týmto zákonom.

(2) Najvyššie výmery úhrnu dôchodkov pri súbehu ustanovené týmto zákonom tiež platia, ak jedným z dôchodkov je starobný dôchodok vymeraný podľa § 164 ods. 1.

§ 166
Invalidné, čiastočné invalidné, vdovské a sirotské dôchodky

(1) Ak sa požívateľ invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku priznaného pred 1. októbrom 1988 stal čiastočne invalidným (invalidným), vymeria sa čiastočný invalidný (invalidný) dôchodok podľa predpisov platných po 30. septembri 1988. Čiastočný invalidný dôchodok nesmie byť nižší ako polovica doterajšieho invalidného dôchodku; invalidný dôchodok nesmie byť nižší ako doterajší čiastočný invalidný dôchodok.

(2) Čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 ods. 3 sa prizná najskôr od 1. októbra 1988.

(3) Ak zanikol nárok na invalidný, čiastočný invalidný alebo vdovský dôchodok, ktorý vznikol pred 1. októbrom 1988, a po 30. septembri 1988 do dvoch rokov po zániku tohto nároku vznikol znova nárok na taký dôchodok, nesmie byť novopriznaný dôchodok nižší ako predošlý dôchodok patriaci ku dňu zániku nároku vrátane zvýšení, ktoré by k nemu patrili, ak by nárok naň trval k 1. októbru 1988. Ustanovenie predchádzajúcej vety obdobne platí pre sirotský dôchodok; nie je pritom rozhodujúce, kedy naň znova vznikol nárok.

§ 167
Krátenie vdovského dôchodku a dôchodku za výsluhu rokov

Vdovský dôchodok a dôchodok za výsluhu rokov preddavkovo krátené k 1. októbru 1988 pre súbeh s príjmom zo zárobkovej činnosti sa krátia podľa prv platných predpisov až do konca zúčtovacieho obdobia ustanoveného podľa týchto predpisov a potom podľa § 44 a 48; vyplatené preddavky sa však už nezúčtovávajú. Zvýšenie k týmto dôchodkom podľa šiestej časti patrí k vyplácanému preddavku v plnej výške až do konca zúčtovacieho obdobia.

§ 168
Dôchodok manželky

Ak je dôchodok manželky k 1. októbru 1988 menší ako 200 Sk mesačne, upraví sa na túto sumu od splátky dôchodku splatnej po 30. septembri 1988; ak je väčší ako 200 Sk mesačne, výška dôchodku sa nemení.

§ 169
Zmeny druhov dôchodkov

Od 1. októbra 1988 sa čiastočné dôchodky za výsluhu rokov považujú za čiastočné invalidné dôchodky, vdovské dôchodky družky priznané podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964 za vdovské dôchodky a dôchodky rodičov a súrodencov priznané podľa predpisov platných pred 1. januárom 1957 za sociálne dôchodky.

§ 169a
Doby zamestnania v cudzine

Doby zamestnania a náhradné doby v cudzine pred 1. májom 1990 sa hodnotia podľa predpisov platných pred týmto dňom; pritom sa nevyžaduje splnenie podmienky povolenia česko-slovenských štátnych orgánov na pobyt v cudzine.

§ 170
Pracovné kategórie

Zaradenie zamestnania vykonávaného pred 1. októbrom 1988 do I. alebo II. pracovnej kategórie sa určuje po 30. septembri 1988 podľa tohto zákona, ak je to pre občana výhodnejšie a nevznikol mu nárok na dôchodok pred 1. októbrom 1988; ak však bolo zaradenie zamestnania vykonávaného pred 1. októbrom 1988 výhodnejšie podľa predpisov platných počas výkonu zamestnania, určuje sa do 30. septembra 1988 zaradenie podľa týchto predpisov.

§ 171
Zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť

Zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť, ktoré sa podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1988 priznalo v nižších sumách, než ktoré sú uvedené v § 70 ods. 1, alebo sa nepriznalo, pretože by dôchodok spolu s ním presiahol sumu 2 000 Sk mesačne, prípadne sa z tohto dôvodu priznalo v nižšej sume, sa na žiadosť prizná alebo zvýši na sumy uvedené v § 70 ods. 1od splátky dôchodku splatnej po 30. septembri 1988; najvyššie výmery ustanovené v § 70 ods. 2 a § 139 ods. 2 platia aj tu.

§ 172
Výchovné

(1) Nárok na výchovné k čiastočnému invalidnému dôchodku zaniká od splátky dôchodku splatnej po 30. septembri 1988.

(2) Zvýšenie výchovného pre bezvládnosť priznané podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1988 sa poskytuje v doterajšej výške; potom ho možno len znížiť alebo odobrať za podmienok ustanovených predpismi platnými pred 1. októbrom 1988.

(3) Príslušný orgán príslušného štátneho orgánu najneskôr do 30. septembra 1989 posúdi, ktoré z detí, ktoré bolo pred 1. októbrom 1988 uznané za invalidné a vyžadujúce stálu starostlivosť podľa prv platných predpisov, spĺňa podmienky na uznanie za dieťa dlhodobo ťažko zdravotne postihnuté a vyžadujúce mimoriadnu starostlivosť s nárokom na príplatok k výchovnému vo výške 700 Sk mesačne.

§ 173
Zaopatrovací príspevok

(1) Zaopatrovací príspevok dieťaťu sa zvýši na sumu 400 Sk mesačne bez žiadosti od 1. októbra 1988.

(2) Ak zaopatrovací príspevok podľa tohto zákona už nepatrí, bude sa poskytovať podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1988, ak patril k 30. septembru 1988.

DRUHÁ HLAVA
ÚPRAVA NÁROKOV Z I. A II. PRACOVNEJ KATEGÓRIE A Z I. A II. KATEGÓRIE FUNKCIÍ PO 31. DECEMBRI 1995

§ 174

(1) Občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 1996 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1995 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h), alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií,

b) 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h), alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií,

c) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h), alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií, alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo

d) 59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 11 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 7,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až 1), alebo 15 rokov v službe I. alebo II. kategórie funkcií.

(2) Podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1995; za

zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

§ 175

Nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby do I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2019.

TRETIA HLAVA
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 176
Odstraňovanie tvrdostí

Tvrdosti, ktoré sa vyskytnú pri vykonávaní tohto zákona, môže odstrániť v rozsahu svojej pôsobnosti minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, minister obrany Slovenskej republiky, minister vnútra Slovenskej republiky a minister spravodlivosti Slovenskej republiky.

§ 176a

Na príslušníkov Slovenskej informačnej služby sa tento zákon vzťahuje rovnako ako na príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov. Sociálne zabezpečenie týchto príslušníkov vykonáva Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v súčinnosti so Slovenskou informačnou službou.

§ 177

Na účely tohto zákona sa za príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti považujú aj príslušníci Federálnej bezpečnostnej informačnej služby a policajti zaradení v policajných zboroch[28]) a za príslušníkov Zboru nápravnej výchovy sa považujú aj príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže.[29])

§ 178
Zrušovacie ustanovenia

Zrušujú sa:

1. čl. IV zákona č. 161/1968 Zb. o osobitnom prídavku k dávkam, o zmenách v dôchodkovom zabezpečení účastníkov odboja a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení,
2. čl. 3 a 4 zákona č. 71/1970 Zb. o úprave niektorých nízkych dôchodkov a o ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení,
3. čl. I zákona č. 106/1971 Zb. o zvýšení dôchodkov starodôchodcov a niektorých nízkych dôchodkov v sociálnom zabezpečení,
4. zákon č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 76/1979 Zb., zákona č. 150/1979 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 7/1982 Zb., zákona č. 73/1982 Zb., zákona č. 116/1983 Zb., zákona č. 56/1984 Zb., zákona č. 108/1984 Zb. a zákona č. 53/1987 Zb. s výnimkou § 84 ods. 2, § 85 až 87, § 90, § 92, § 97 ods. 3 a § 101,
5. zákonné opatrenie Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 76/1979 Zb. o zvýšení dôchodkov,
6. zákonné opatrenie Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 7/1982 Zb. o zvýšení dôchodkov a o niektorých zmenách zákona o sociálnom zabezpečení,

7. zákon č. 108/1984 Zb. o zvýšení niektorých nízkych dôchodkov a o ďalších zmenách zákona o sociálnom zabezpečení,
8. § 19 vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 123/1990 Zb., zákona č. 306/1991 Zb. a zákona č. 235/1992 Zb. (zrušený zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 365/1994 Z. z.),
9. vyhláška Ústrednej rady odborov č. 95/1968 Zb. o poskytovaní prídavkov na deti v nemocenskom poistení v znení vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 78/1984 Zb., vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 147/1988 Zb. a vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 263/1990 Zb. (zrušená zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 365/1994 Z. z.).

§ 179
Účinnosť

Tento zákon nadobudol účinnosť 1. októbrom 1988 s výnimkou ustanovenia § 176 písm. c), ktoré nadobudlo účinnosť 1. júlom 1988.

Zákon č. 110/1990 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a zákon č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov, nadobudol účinnosť 1. májom 1990.

Zákon č. 180/1990 Zb. o zmenách predpisov v nemocenskom a sociálnom zabezpečení a materskom príspevku a niektorých ďalších predpisov nadobudol účinnosť 1. júlom 1990.

Zákon č. 1/1991 Zb. o zamestnanosti nadobudol účinnosť 1. februárom 1991.

Zákon č. 46/1991 Zb. o zvyšovaní dôchodkov nadobudol účinnosť 1. marcom 1991.

Zákon č. 246/1991 Zb. o druhom zvýšení dôchodkov v roku 1991 nadobudol účinnosť 1. júlom 1991.

Zákon č. 306/1991 Zb. o zmenách v sociálnom zabezpečení nadobudol účinnosť 1. augustom 1991.

Zákon č. 578/1991 Zb. o štátnom rozpočte federácie na rok 1992 a o zmene daňových a niektorých ďalších zákonov nadobudol účinnosť 1. januárom 1992.

Zákon č. 116/1992 Zb. o zvýšení dôchodkov v roku 1992 nadobudol účinnosť dňom vyhlásenia (31. marcom 1992) s výnimkou § 2, 4 a 5, ktoré nadobudli účinnosť 1. júnom 1992.

Zákon č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovných kategórií a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení nadobudol účinnosť 1. júnom 1992.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 7/1993 Z. z. o zriadení Národnej poisťovne a o financovaní zdravotného poistenia, nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia nadobudol účinnosť 1. januárom 1993.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 14/1993 Z. z. o štátnom rozpočte Slovenskej republiky na rok 1993 a o zmene zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia a niektorých ďalších zákonov nadobudol účinnosť 1. januárom 1993.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 59/1993 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, nadobudol účinnosť dňom vyhlásenia (17. marcom 1993).

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 97/1993 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 1993 nadobudol účinnosť dňom vyhlásenia (5. májom 1993).

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 240/1993 Z. z. o zmenách súvisiacich so zabezpečovaním sociálnej starostlivosti nadobudol účinnosť 1. novembrom 1993.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 285/1993 Z. z. o druhom zvýšení dôchodkov v roku 1993 nadobudol účinnosť 1. decembrom 1993.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1994 Z. z. o úprave dôchodkov priznaných v roku 1994 nadobudol účinnosť dňom vyhlásenia (28. februárom 1994).

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1994 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon o sociálnom zabezpečení, nadobudol účinnosť dňom vyhlásenia (28. februárom 1994).

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 71/1994 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a zákon Slovenskej národnej rady č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, nadobudol účinnosť dňom vyhlásenia (10. aprílom 1994).

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 193/1994 Z. z. o prídavkoch na deti a o príplatku k prídavkom na deti nadobudol účinnosť 1. septembrom 1994.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 194/1994 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré predpisy v oblasti sociálneho zabezpečenia, nadobudol účinnosť 1. septembrom 1994.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 195/1994 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 1994 a o úprave dôchodkov priznaných v roku 1995 nadobudol účinnosť 1. septembrom 1994.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 365/1994 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, nadobudol účinnosť 1. januárom 1995.

Ivan Gašparovič v. r.

1) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 7/1993 Z. z. o zriadení Národnej poisťovne a o financovaní zdravotného poistenia, nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia v znení neskorších predpisov.

1b) Zákon č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

1c) Zákon č. 455/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

1d) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 132/1990 Zb. o advokácii,zákon Slovenskej národnej rady č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 149/1994 Z. z.

1e) Zákon č. 35/1965 Zb. o literárnych, vedeckých a umeleckých dielach (autorský zákon) v znení neskorších predpisov.

1f) Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

1g) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

1h) § 2 zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov v znení neskorších predpisov.

1ch) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 79/1992 Zb. o Zbore väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov,zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 3/1993 Z. z. o zriadení Armády Slovenskej republiky,zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe,zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 61/1993 Z. z. o zriadení Železničnej polície Slovenskej republiky,zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore.

1i) § 39 až 59 vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

2) Dekrét prezidenta republiky č. 53/1945 Zb. o odčinení krívd československým verejným zamestnancom.Zákon č. 47/1946 Zb. o odstránení krívd a o niektorých ochranných opatreniach v odbore verejnoprávneho sociálneho poistenia.Zákon č. 255/1946 Zb. o príslušníkoch československej armády v zahraničí a o niektorých iných účastníkoch národného boja za oslobodenie v znení zákona č. 101/1964 Zb.

3) § 3 vyhlášky Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 1/1957 Ú. l. (Ú. v.), ktorou sa určujú podrobnosti k prechodným ustanoveniam zákona o sociálnom zabezpečení.

4) § 4 zákona č. 98/1987 Zb. o osobitnom príspevku baníkom.

6) Zákon č. 40/1961 Zb. o obrane Československej socialistickej republiky v znení neskorších predpisov.

7) Zákon č. 73/1973 Zb. o brannej výchove v znení neskorších predpisov.

7a) § 2 nariadenia vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 53/1992 Zb. o minimálnej mzde v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 645/1992 Zb. a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 248/1993 Z. z.

7a) § 7 a 8 zákona č. 1/1991 Zb. o zamestnanosti v znení zákona č. 578/1991 Zb., zákona č. 231/1992 Zb. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 247/1993 Z. z.

7b) § 12 až 18 zákona č.1/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

7c) § 21 ods. 2 písm. a) až c) zákona č. 172/1990 Zb. o vysokých školách.

7ca) § 3 ods. 2 písm. e) a ods. 3 písm. a) zákona č. 463/1991 Zb. o životnom minime v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1993 Z. z.

7d) § 3 ods. 2 písm. e) a ods. 3 písm. b) zákona č. 463/1991 Zb. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1993 Z. z.

7e) Zákon č. 463/1991 Zb. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1993 Z. z. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 193/1994 Z. z.

8) § 1 ods. 1 č. 1 písm. g) zákona č. 255/1946 Zb.

9) § 1 ods. 1 č. 1 písm. a) až d) a č. 2 zákona č. 255/1946 Zb.

10) Podľa § 1 ods. 1 č. 1 písm. f) zákona č. 255/1946 Zb. je účastníkom povstania, kto sa zúčastnil na povstaní v máji 1945, pričom za bojov padol, bol ťažko ranený alebo utrpel ťažkú poruchu zdravia.

12a) Vyhláška Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 111/1992 Zb. o úhrade nákladov za ubytovanie a základnú starostlivosť v domovoch–penziónoch pre dôchodcov.

12b) Vyhláška Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 105/1992 Zb. o sociálnej odkázanosti.

12c) § 20 písm. a) č. 6 a 7, § 21 písm. a) č. 6 a 7, § 22 písm. e), § 23 písm. a) č. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 543/1990 Zb. o štátnej správe sociálneho zabezpečenia v znení neskorších predpisov.

13) § 97 ods. 3 zákona č. 121/1975 Zb. (zrušený zákonom č. 1/1991 Zb. v znení neskorších predpisov).

14) § 44 zákona č. 133/1970 Zb. o pôsobnosti federálnych ministerstiev.

15) § 244 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

16) § 142 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

17) Zákonné opatrenie Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 76/1979 Zb. o zvýšení dôchodkov.Zákonné opatrenie Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 7/1982 Zb. o zvýšení dôchodkov a o niektorých zmenách zákona o sociálnom zabezpečení.Zákon č. 108/1984 Zb. o zvýšení niektorých nízkych dôchodkov a o ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení.

18) § 13 ods. 1 a 3 zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení a obdobné ustanovenia prv platných predpisov.

20) Zákon č. 73/1990 Zb. o civilnej službe.
Zákon č. 18/1992 Zb. o civilnej službe.

21) § 12 a nasl. zákona č. 1/1991 Zb. o zamestnanosti.

22) § 119 a 120 vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení.

23) § 8 ods. 3 zákona č. 73/1990 Zb.

24) § 68 ods. 3 vyhlášky č. 149/1988 Zb. v znení vyhlášky č. 123/1990 Zb.

25) § 27 ods. 2 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 223/1988 Zb., ktorým sa vykonáva Zákonník práce.

27) § 14 ods. 1 písm. a) zákona č. 1/1991 Zb. o zamestnanosti.

28) Zákon č. 244/1991 Zb. o Federálnej bezpečnostnej informačnej službe a o používaní spravodajských prostriedkov.
Zákon č. 333/1991 Zb. o Federálnom policajnom zbore a Zbore hradnej polície.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 204/1991 Zb. o Policajnom zbore Slovenskej republiky.

29) Zákon Slovenskej národnej rady č. 79/1992 Zb. o Zbore väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.